

**Metodika identifikace hospodářských
a nehospodářských činností výzkumných organizací
a výzkumných infrastruktur**

26. února 2018

OBSAH

I. Proč je důležité správné vykazování hospodářských a nehospodářských činností výzkumných organizací	3
1. Státní podpora podle práva EU	3
2. Co není státní podporou podle práva EU	4
II. 1 Schéma identifikace hospodářských a nehospodářských činností VO a VI.....	6
II. 2 Dílčí schémata identifikace hospodářských a nehospodářských klasifikace činností VO a VI	7
A. Dílčí schéma č. 1: Jedná se činnost, která se z hlediska Rámce k VaV přímo nevztahuje a nevyužívá kapacit VaV?.....	7
B. Dílčí schéma č. 2: Jde o VaV, na kterém se žádným způsobem nepodílí podnik – jde o nezávislý VaV?	7
III. Postup při identifikaci (klasifikaci) činností VO a VI s příklady.....	8
1. Jedná se činnost, která se z hlediska Rámce k VaV přímo nevztahuje a nevyužívá kapacit VaV?.....	9
2. Jde o výzkum a vývoj - VaV (získávání nových poznatků a znalostí)?.....	11
3. Jde o VaV, na kterém se žádným způsobem nepodílí podnik (jde o nezávislý VaV)?.....	12
4. Jde o prodej výsledku z nezávislého VaV za tržní cenu?	12
5. Podílí se na VaV podnik i jinak než finančně (jde o kolaborativní výzkum)?.....	13
6. Je podmínkou financování další závazek VO (má VO protiplnění)?.....	16
7. - 9. Činnosti, které nejsou VaV, ale vztahují se k němu.....	17
7. Jde o veřejné vzdělávání?.....	18
8. Jde o veřejné šíření výsledků VaV?	18
9. Jde o transfer znalostí VO?	19
10. - 13. Využití kapacit VaV	21
10. Jde o rutinní službu (měření, testování apod.)?.....	21
11. Jde o využití kapacit VO pro nehospodářskou činnost (např. provoz či pronájem VI)?	22
12. Jde o hospodářskou výrobní činnost (např. sériovou nebo malosériovou výrobu)?	22
13. Jde o pronájem vybavení, laboratoří nebo prostor VO?.....	23
IV. Statistické výkaznictví	25
V. Schématický souhrn	27
VI. Právní odkazy.....	28

I. PROČ JE DŮLEŽITÉ SPRÁVNÉ VYKAZOVÁNÍ HOSPODÁŘSKÝCH A NEHOSPODÁŘSKÝCH ČINNOSTÍ VÝZKUMNÝCH ORGANIZACÍ

Klasifikace hospodářských a nehospodářských činností výzkumných organizací je pro ně důležitá zejména ze tří důvodů a to z hlediska:

- 1) způsobu financování - řada výzkumných organizací přijímá prostředky na své činnosti ve dvou základních režimech financování, jejichž podmínky se vzájemně liší a to na:
  - a) nehospodářské činnosti výzkumné organizace, které nespádají pod právo veřejné podpory (např. jako institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací nebo většina výzkumných projektů podporovaných ze státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace, kde VO mají až 100 % podporu),
  - b) na hospodářské činnosti, kde výzkumná organizace vystupuje jako podnik a jsou poskytovány na základě Nařízení Komise (EU) č. 651/20154 Sb. (dále jen „GBER“), např. projekty OP PIK nebo projekty zahrnující smluvní výzkum.

Tyto způsoby financování vzájemně sladit a dodržet přitom podmínky podpory není ve většině případů možné bez zavedení systému klasifikace hospodářských a nehospodářských činností (tj. nelze ho řešit až při vykazování).

- 2) odděleného sledování a vykazování hospodářských a nehospodářských činností výzkumné organizace jako jednoho z jejích hlavních definičních znaků – tyto údaje jsou pro různé účely vykazovány a zveřejňovány (nyní např. ve sbírce veřejných listin Seznamu výzkumných organizací) a měly by při kontrolách, hodnocení atd. vzájemně souhlasit,
- 3) sledování kapacit využívaných pro vedlejší hospodářské činnosti výzkumné organizace pro účely ověření dodržení podmínek vedlejší hospodářské činnosti dle bodu 20 Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „Rámec“)¹ (s podmínkou „20%“)¹, které je potřebné mj. u hodnocení výzkumných organizací jako celku, projektů ESIF, výzkumných infrastruktur a jejich prokazatelnosti při kontrolách.

1. Státní podpora podle práva EU

Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.

Terminologicky je pojem „státní podpora“ poněkud matoucí – nejde totiž o jakoukoliv podporu z veřejných prostředků, ale jen a pouze o podporu, která kumulativně naplňuje kritéria stanovená v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

Zda se jedná o státní podporu, se hodnotí podle 4 kritérií, která musí být splněna současně:

a) 1. podpora je poskytnuta státem nebo z veřejných prostředků

Základním předpokladem pro naplnění tohoto definičního znaku je ovlivnění veřejných rozpočtů, přitom není rozhodující, zda jsou veřejné rozpočty ovlivněny přímo (vydáním finančních prostředků) či nepřímo (nerozšířením jejich příjmové stránky, ke kterému by za normálních okolností došlo). Za veřejné prostředky se považují i fondy, které jsou kontrolovány orgány veřejné správy.

---

¹ Podmínka 20 % pro vedlejší hospodářské činnosti neznamená, že by vyšší podíl nebyl možný – ale pokud je, je už na výzkumné organizaci, aby to oznámila a prokázala, že i při vyšším podílu splňuje podmínky pro výzkumnou organizaci. Toto prokazování je pak poměrně zdlouhavé, komplikované a je založeno zejména na čtyřech kritériích uvedených v následující kapitole).

b) podpora zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví podnikání a je selektivní

Pojmem podnik se rozumí jakákoli entita, která vykonává ekonomickou činnost (*tj. i výzkumná organizace vykonávající hospodářskou činnost*), bez ohledu na její právní status nebo způsob, jakým je financována. V českém právním prostředí je tedy podnikem jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, jakékoliv sdružení nebo seskupení osob bez právní subjektivity, jakož i každý veřejný orgán, buď se samostatnou právní subjektivitou, nebo spadající pod orgán veřejné moci, který takovou samostatnou právní subjektivitu má a vykonává hospodářskou činnost. Podstatná je provozovaná povaha činnosti subjektu, zda jí lze považovat za ekonomickou či nikoliv. **Ekonomickou (hospodářskou) činností se v souladu s rozhodovací praxí rozumí nabízení zboží a/nebo služeb na trhu.** Ani neziskovost v konkrétním případě nehraje zásadní roli.

c) je ovlivněn obchod mezi členskými státy,

Není stanovena žádná hranice, kdy již konkrétní opatření ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Z judikatury však vyplývá, že i malá částka či malá velikost příjemce veřejné podpory může ovlivnit trh mezi členskými státy.

K ovlivnění obchodu zpravidla nedochází, pokud předmětné **opatření působí pouze lokálně (regionálně)** či příjemci podporovaných služeb pocházejí pouze z jednoho členského státu.

d) je narušena nebo hrozí narušení soutěže.

Soutěž je narušena tehdy, pokud opatření posílí postavení příjemce podpory oproti jeho konkurentům.

Případy, kdy nebylo shledáno naplnění některého z definičních znaků veřejné podpory, jsou uvedeny např. [na webu ÚOHS](#).

Z hlediska vykazování hospodářských a nehospodářských činností výzkumných organizací tato kapitola charakterizuje podnik jako kterýkoliv subjekt vstupující se svým zbožím a službami na trh - jsou jím tedy i výzkumné organizace vykonávající hospodářskou činnost (a získávající peníze z veřejných² i neveřejných zdrojů) a tyto VO musí v případě podpory hospodářských činností splnit další podmínky, aby jejich podpora nebyla zakázanou státní podporou (např. aplikace GBER, podpory de minimis apod.).

2. Co není státní podporou podle práva EU

Státní podporou podle práva EU není:

- a) institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace určená na nezávislé provádění základního výzkumu, aplikovaného výzkumu, veřejné šíření výsledků těchto činností na nevýlučném a nediskriminačním základě nebo transfer znalostí³, pokud se veškerý zisk z transferu znalostí znovu investuje do primárních činností výzkumné organizace (viz § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 130/2002 Sb.),
- b) účelová podpora programových projektů poskytovaná formou veřejných zakázek ve výzkumu, vývoji a inovacích (viz § 2 odst. 2 písm. e) zákona č. 130/2002 Sb.),
- c) o státní podporu se nejedná v případě financování z prostředků Unie, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty Unie a které není přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států,
- d) podpora, která kumulativně nenaplnuje znaky státní podpory.

² I peníze z veřejných zdrojů, např. ve formě služeb poskytovaných obcím a krajům na základě veřejné zakázky, je možno považovat za hospodářskou činnost (VO soutěží s jinými poskytovateli služeb, např. poradenství, služby, znalecké posudky apod.).

³ Zde se jedná o transfer znalostí výzkumných organizací, který je při dodržení podmínek specifikovaných Rámcem pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01) považován za nehospodářskou činnost.

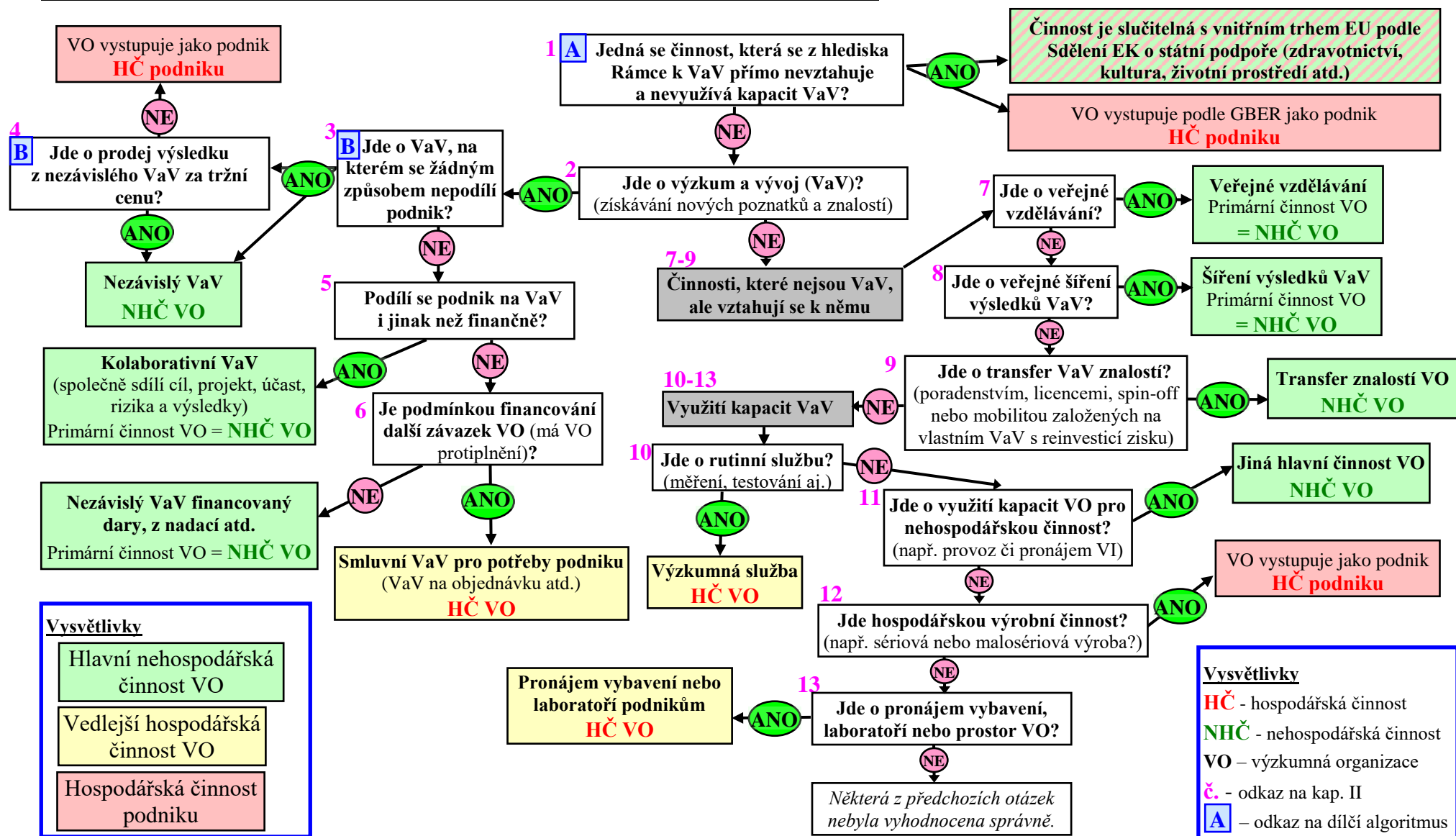
3. Co je slučitelnou státní podporou podle práva EU

Státní podporou, která ale je slučitelná s právem EU, je:

- a) účelová podpora programových projektů poskytovaná formou de minimis.
- b) účelová podpora programových a grantových projektů poskytovaná na základě blokové výjimky GBER (jde o převážnou většinu výzkumných programů v ČR),
- c) účelová podpora programových projektů poskytovaná na základě blokové výjimky ABER, vymezené nařízením Komise EU č. 702/20147 Sb. (jde o období GBER pro zemědělství, lesnictví a venkovské oblasti),
- d) podpora poskytovaná po schválení (notifikace) režimu podpory Evropskou komisí (např. programy NAKI a NAKI II),
- e) podpora poskytovaná na základě zvláštních právních předpisů EU, zejména projektů operačních programů ESIF – Evropských strukturálních a investičních fondů (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013, nařízení Komise (EU) č. 288/2014),
- f) služby obecného hospodářského zájmu ([SGEI/SOHT](#)).

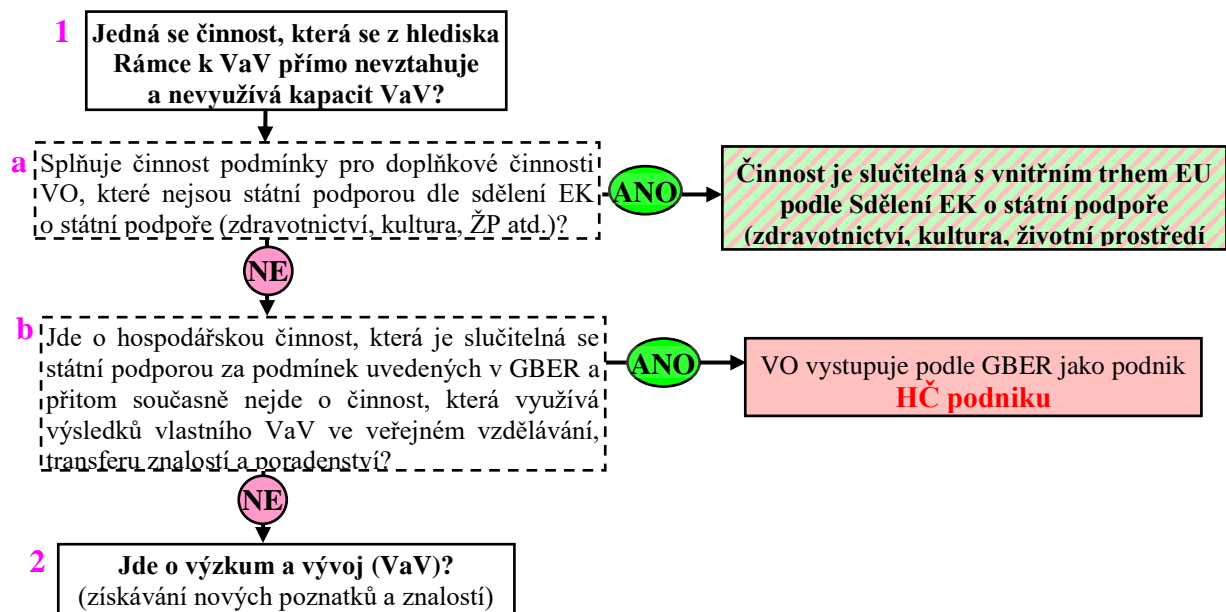
Státní podporou podle práva EU nejsou rovněž činnosti financované výlučně z neveřejných zdrojů, ke kterým nejsou ani částečně využity kapacity (přístroje, zařízení, prostory, lidé) podporované z veřejných zdrojů.

II. 1 SCHÉMA IDENTIFIKACE HOSPODÁŘSKÝCH A NEHOSPODÁŘSKÝCH ČINNOSTÍ VO A VI

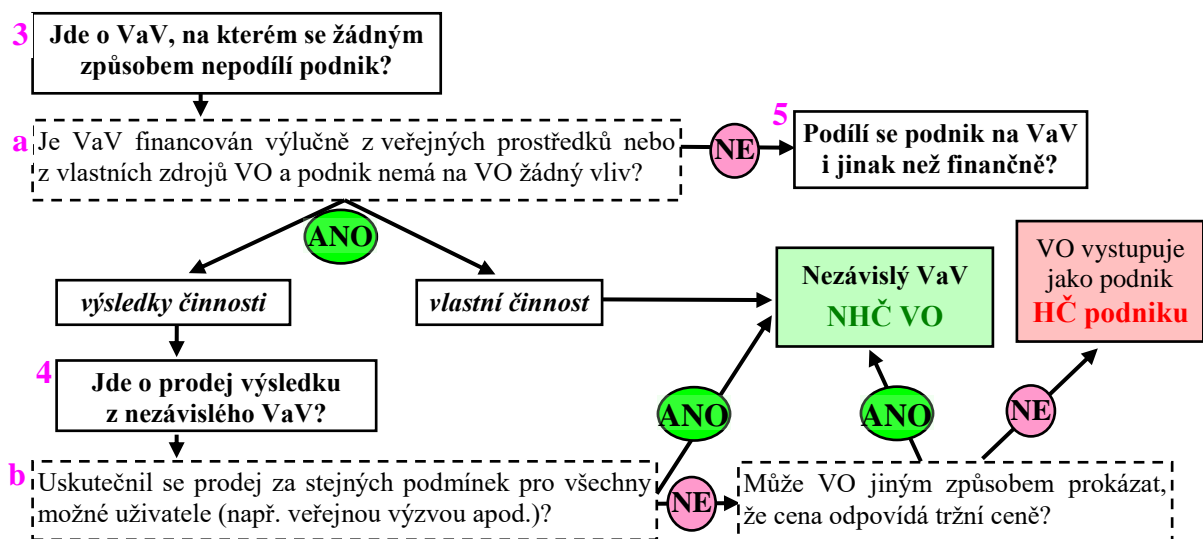

II. 2 DÍLČÍ SCHÉMATA IDENTIFIKACE HOSPODÁŘSKÝCH A NEHOSPODÁŘSKÝCH KLASIFIKACE ČINNOSTÍ VO A VI

A. Dílčí schéma č. 1: Jedná se činnost, která se z hlediska Rámce k VaV přímo nevztahuje a nevyužívá kapacit VaV?

B. Dílčí schéma č. 2: Jde o VaV, na kterém se žádným způsobem nepodílí podnik – jde o nezávislý VaV?

III. POSTUP PŘI IDENTIFIKACI (KLASIFIKACI) ČINNOSTÍ VO A VI S PŘÍKLADY

Účelem a cílem této metodiky je stanovit postup při identifikaci (klasifikaci) hospodářských činností² a nehospodářských činností³ ve výzkumu a vývoji. Tato metodika tedy určuje, jak kterou činnost ve výzkumu a vývoji (dále jen „VaV“) poznat a správně zařadit mezi hospodářské a nehospodářské činnosti výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur i jejich částí („relevant entity“)^d. Naproti tomu tato metodika neřeší, jak tyto činnosti vykazovat - k tomu jsou určeny jiné dokumenty (např. [Metodika vykazování hospodářských činností z hlediska veřejné podpory v rámci OP VVV](#), vnitřní předpisy jednotlivých VO upravující způsob vykazování nehospodářských a hospodářských činností ve VaV aj.).

Na úvod je nutné zdůraznit, že **vždy se posuzují činnosti výzkumné organizace** bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financovány. Primární tedy jsou znaky (charakteristiky) dané činnosti, které určují, zda a za jakých podmínek je možné je, byť jenom částečně, financovat z veřejných resp. státních zdrojů^e včetně daňových úlev na VaV⁴. Samozřejmě že v případě, že daná činnost je financovaná výlučně z neveřejných zdrojů, současně přitom nevyužívá žádné kapacity výzkumné organizace (materiál, zařízení, pracovní sílu a fixní kapitál – zejména budovy, zařízení a pozemky) podpořené z veřejných zdrojů a je účetně oddělena od jiných činností výzkumné organizace, nemůže jít o státní podporu.

Obecně platí, že v případě kdy výzkumná organizace nabízí své výrobky nebo služby na trh, provozuje hospodářskou činnost a je považována za podnik⁵ se všemi důsledky. Z tohoto pravidla je však výjimka, kdy výzkumná organizace může současně kromě své hlavní nehospodářské činnosti provádět i hospodářskou činnost formou „vedlejší hospodářské činnosti“⁶, aniž by byla považována za podnik. Ve všech případech se ale její hospodářské (někdy též ekonomické) činnosti posuzují z hlediska působení na trhu, nikoliv z hlediska klasifikace ekonomických činností NACE apod. (jde o stejné pojmy s výrazně jiným významem – hospodářská/ekonomická činnost pro tento účel je vymezena jinak, než v daňových aj. případech).

Činnosti výzkumné organizace lze tedy z hlediska Rámce rozdělit do čtyřech skupin:

- a) činnosti, které se řídí jinými předpisy, než je Rámec,
- b) nehospodářské činnosti výzkumné organizace,
- c) vedlejší hospodářské činnosti výzkumné organizace (hospodářské činnosti splňující podmínky bodu 20 Rámce),
- d) hospodářské činnosti výzkumné organizace (nesplňující podmínky bodu 20 Rámce).

^d V textu se dále pro pojmy „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ a „výzkumná infrastruktura“ používá zkratka „výzkumná organizace“ – vykazování činností je pro ně stejné. Vykazování činností je stejné i v případě, že nejde o výzkumnou organizaci jako celek, ale o její část („relevant entity“), tj. takovou část která je schopna provádět danou činnost samostatně (případy, kdy je vykazování prováděno pro účely projektů nebo výzkumných infrastruktur). To, který pojem bude zvolen, tj. jakého subjektu budou činnosti vykazovány, závisí na účelu vykazování. Pro hodnocení subjektu jako celku, např. pro posuzování institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace) je tímto subjektem výzkumná organizace jako právnická osoba, při posuzování účelové podpory na velké výzkumné infrastruktury podle § 3 odst. 2 písm. d) zákona č. 130/2002 Sb. to bude výzkumná infrastruktura a při posuzování projektu výzkumu a vývoje jím bude relevant entity, která se daného projektu účastní.

^e V textu se dále používá pojem „veřejné zdroje“ – v převážné většině případů jde sice o státní zdroje, ale stejné podmínky platí i pro veřejné zdroje, které nejsou státní (rozpočtu krajů, měst a obcí, státních fondů apod.).

^f Trhem, resp. vnitřním trhem, je míněn trh členských zemí EU. Proto je poměrně problematické argumentovat prokazovat „unikátností“, „jedinečností“ atd. výrobku či služby, protože ty jsou posuzovány z hlediska EU (nikoliv ČR).

Zásadním problémem v praxi je, jak kterou činnost správně identifikovat a doložit. Výzkumné organizace, ale následně i poskytovatelé a kontrolní orgány neřeší primárně otázku „*Jakou činnost budeme dělat, abychom splnili předpisy EK?*“, ale opačnou, tj. „*Jak činnost, kterou provádíme, správně zařadit z hlediska předpisů EK?*“. Tato metodika je proto primárně určena pro praktické použití u výzkumných organizací a proto vychází ze schématu (algoritmu) a popisu postupu rozlišení neekonomických a ekonomických činností s ilustrativními příklady. Příklady jsou voleny tak, aby ilustrovaly způsob rozhodování v daném kroku, nikoliv aby postihly všechny možné případy a varianty jejich řešení.

V následujících odstavcích této kapitoly je uvedeno 13 rozhodnutí, tj. kroků algoritmu při klasifikaci činností výzkumné organizace a to v pořadí, ve kterém jsou uvedeny ve schématu (algoritmu) v [kap. II. 1 \(fialová čísla\)](#). Pro vybrané složitější kroky jsou v [kap. I. 2](#) uvedeny dílčí schémata **A – B** (s odkazem na ně v [kap. I. 1 písmeny v modrém rámečku](#)); další pomocná schémata jsou uvedena v částech [III. 5](#) a [III. 9](#). Pořadí kroků v algoritmu není náhodné a je voleno tak, aby nejprve byly uvedeny ty činnosti, které jsou pro většinu výzkumných organizací běžné a naopak, spíše výjimečné případy byly řešeny až v závěrečných krocích algoritmu. Současně je třeba zdůraznit, že rozhodování v jednotlivých krocích algoritmu nemusí být jednoznačné – část činností naplňuje současně více bodů algoritmu. Typickým příkladem je transfer znalostí, který zahrnuje i činnosti uvedené před ním, ale explicitně samostatně vymezené v Rámci. Transferem znalostí je samozřejmě např. i šíření výsledků VaV, ale může jím v některých případech být i nezávislý nebo kolaborativní VaV apod.). Při rozhodování v jednotlivých krocích algoritmu je proto důležité vzít do úvahy **nejen charakter dané činnosti, ale zejména způsob jejího prokázání, které výzkumná organizace může doložit**⁷. Případ, že ani po opakovaném projití schématu nelze danou činnost zařadit může signalizovat vážný problém, kdy by mohlo jít o nepovolenou podporu (např. v případě, že ke komerčním aktivitám jsou využívány v rozporu s podmínkami podpory kapacity pořízené z veřejných prostředků) a v tom případě je vhodná konzultace s poskytovatelem podpory.

„Státní podpora“ („state aid“), někdy též „veřejná podpora“, je v této metodice používána jako pojem podle práva EU, tj. jako podpora, která nemusí být slučitelná s vnitřním trhem EU a výzkumná organizace je při jejím užití posuzována jako podnik. Významově zcela odlišným pojmem je „podpora z veřejných zdrojů“ (podpora ze státního rozpočtu, z rozpočtu územních samosprávných celků – krajů, z rozpočtu EU atd.), která jen identifikuje zdroj prostředků, aniž řeší jeho slučitelnost s vnitřním trhem EU.

Poměr hospodářských činností výzkumné organizace (ať už se jedná o vedlejší hospodářskou činnost výzkumné organizace nebo o její hospodářskou činnost jako podniku) a neekonomických činností výzkumné organizace (ať už se jedná o neekonomické výzkumné činnosti nebo o neekonomické činnosti v jiných oborech – vzdělávání atd.) není nikde striktně stanoven, ale hlavní cíl subjektu musí naplňovat definici výzkumné organizace podle Rámce⁸ a neekonomické činnosti musí u výzkumné organizace převažovat.

1. Jedná se činnost, která se z hlediska Rámce k VaV přímo nevztahuje a nevyužívá kapacit VaV?

Zaměření činností, které přímo se k VaV přímo vztahují, jsou Rámcem taxativně stanoveny a jsou jimi veřejné vzdělávání (viz bod 7 a část [II. 7](#)), veřejné šíření výsledků VaV (viz bod 8 a část [II. 8](#)) a transfer znalostí (viz bod 9 a část [II. 9](#)), které jsou rozvedeny dále.

Některé odborné činnosti se samy o sobě k VaV přímo nevztahují a přitom je mohou provádět a provádí i některé výzkumné organizace⁹. Tyto činnosti, které při splnění určitých

⁸ Některé výzkumné organizace, zejména výzkumné organizace v působnosti resortů, mají mezi hlavními činnostmi podle zakladatelského jednání (zřizovací listiny, statutu apod.) uvedeny i tzv. odborné činnosti, se podle Rámce k VaV přímo nevztahují, ale odborně s ním souvisí. **Zde je třeba zdůraznit, že rozhodně není rovnítko mezi**

podmínek EK nepovažuje za státní podporu⁹, se týkají **výkonu veřejné moci, sociálního zabezpečení, zdravotní péče, vzdělávání a výzkumné činnosti** (pro ně tyto podmínky dále specifikuje právě Rámec), **kultury a zachování kulturního dědictví, včetně ochrany přírody**. Pokud výzkumná organizace působí v takovém odvětví, musí se před tím, než uvedené činnosti identifikuje jako nevztahující se k VaV (viz krok **a** v dílčím schématu **II. 2. A**), seznámit s konkrétními podmínkami⁹. Jednou z hlavních podmínek je způsob financování – činnosti financované převážně nebo výlučně z veřejných zdrojů EK nepovažuje za státní podporu.

V případě, že u činností k VaV se přímo nevztahujících uvedených v předchozím odstavci, nejsou podmínky stanovené EK⁹ splněny (např. v případě daný subjekt vstupuje se svými službami nebo výrobky na trh a současně jsou jeho náklady nebo výdaje na tyto činnosti hrazeny převážně z neveřejných zdrojů, **jde o hospodářské činnosti**). Ani v těchto případech nemusí jít o nepovolenou podporu, podmínky pro tyto a některé další oblasti podpory jako hospodářské činnosti stanovuje GBER, popř. jiný právní dokument, kterým daný subjekt se řídí^h a které vymezují podmínky slučitelnosti s vnitřním trhem. Zde se sice jedná o podporu potenciálně slučitelnou s vnitřním trhem (při splnění daných podmínek), ale určenou explicitně pro podniky.

U činností uvedených v předchozím odstavci jde sice o hospodářské činnosti, ale výzkumná organizace nemusí při nich vždy vystupovat jako podnik. V dalším kroku (viz krok **b** v dílčím schématu **II. 1. A**) jde tedy současně o to, vymežit rozdíl mezi k VaV nevztahujícími se hospodářskými činnostmi podniku (kdy VO vystupuje jako podnik) a vedlejšími hospodářskými činnostmi výzkumné organizace (kdy VO vystupuje jako výzkumná organizace). Rozdíl závisí na odborném zaměření primární, resp. hlavní činnosti výzkumné organizace. Z toho logicky vyplývá, že je to pro každou výzkumnou organizaci jiný – to, co u jedné výzkumné organizace bude legitimní vedlejší hospodářská činnost výzkumné organizace, jí pro jiné výzkumné organizace už nebude (např. pro „výzkumný ústav vozidel“ je přípustnou hospodářskou činností autoservis, zatímco pro jiné výzkumné organizace nikoliv). Pokud daná činnost přímo souvisí s provozem výzkumné VO a je pro její provoz nezbytná nebo neoddělitelně spojena s jejím hlavním nehospodářským využitím a současně je omezena 20 % celkové roční kapacity daného subjektu, jde o vedlejší hospodářskou činnost VO. **Hlavním rozlišovacím kritériem souvislosti a nezbytnosti nebo neoddělitelnosti vedlejší hospodářské činnosti VO je používání naprosto stejných vstupů (např. materiál, zařízení, pracovní síla a fixní kapitál) jako u nehospodářských činností VO**. Zde je třeba upozornit, že stejné vstupy se vztahují na nehospodářské činnosti VO, tj. nejen na nezávislý VaV, ale i na veřejné vzdělávání (viz bod **7** a část **II. 7**), veřejné šíření výsledků VaV (viz bod **8** a část **II. 8**) a transfer znalostí (viz bod **9** a část **II. 9**). Povinnost doložit používání stejných nebo naopak oddělených vstupů je na dané výzkumné organizaci.

Pokud se daná činnost přímo nevztahuje k hlavní výzkumné činnosti výzkumné organizace (viz **I. 2. A), nejde buď při splnění daných podmínek ve zdravotnictví, kultuře, životním prostředí o státní podporu⁹, nebo (nejsou-li podmínky splněny nebo v dalších odvětvích) jde o hospodářskou činnost, kde výzkumná organizace vystupuje jako podnik a nevztahují se na ní výhody vedlejší hospodářské činnosti výzkumné organizace. Pro tuto hospodářskou činnost nesmí být použity kapacity výzkumné organizace podpořené z veřejných prostředků pro výzkumné organizace (tj. materiál, zařízení, pracovní síla a fixní kapitál – zejména budovy, zařízení a pozemky) a může být případně podpořena stejně jako u podniků formou**

hlavní a nehospodářskou činností výzkumné organizace; jako hlavní činnost může být uvedena i hospodářská činnost (např. prodej materiálů a propagačních předmětů apod.).

^h Např. ABER – nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem.

Příklady

Daná činnost buď může být VaV (viz kroky č. 3 – 6 schématu I. 1) nebo činností, která se k VaV přímo vztahuje (viz kroky 7 – 9 schématu I. 1). Takovými přímo vztahujícími se činnostmi výzkumné organizace obecně nejsou např. služby dostupné na trhu, jako je stravování (nejde-li o „výzkumný ústav gastronomický“; také v případě menz veřejných vysokých škol může jít o činnost vztahující se ke vzdělávání)ⁱ, ubytovací služby dostupné pro veřejnost, část provozu zabývající se prostou výrobou atd. I když nejde o VaV nebo o činnost, která se k němu přímo vztahuje, nemusí ještě nutně jít o nepovolenou podporu. Za jistých specifických okolností^j lze na tyto činnosti pohlížet např. jako na provoz výzkumné infrastruktury (viz bod 11 a část II. 11), ve většině případů však výzkumná organizace ale vystupuje jako podnik a podporu z veřejných prostředků získává za stejných podmínek jako podniky (např. v OP PIK). Pro úplnost je třeba dodat, že i v tomto případě jsou možné výjimky, např. v případě odlehlého regionu může být důvodem přípustnosti podpory výzkumné organizace regionální aspekt, viz III. 1 (ilustrativně např. u stravování v daném místě neexistuje trh, tj. jiná možnost jak stravování zajistit).

2. Jde o výzkum a vývoj - VaV (získávání nových poznatků a znalostí)?

Druhým rozhodnutím je, zda daná činnost je skutečně základním či aplikovaným výzkumem nebo experimentálním vývojem prováděným výzkumnou organizací (**zde nezáleží na tom, o který z nich se jedná nebo jaký je jejich podíl**). Definice jsou uvedeny v zákoně č. 130/2002 Sb. odkazem na GBER (i když se GBER činnosti výzkumných organizací netýká, definice v zákoně platí obecně), a to pro základní výzkum v čl. 2 bodu 84 GBER¹⁰, pro průmyslový výzkum v čl. 2 bodu 85 GBER¹¹ a pro experimentální vývoj v čl. 2 bodu 86 GBER¹². Pouze aplikovaný výzkum jako průmyslový výzkum, experimentální vývoj nebo jejich kombinace je § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 130/2002 Sb. definován přímo¹³.

Pro rozhodnutí, zda jde skutečně o VaV (krok č. 2 algoritmu), je z definic podstatné zejména to, zda **je daná činnost zaměřena na získání nových poznatků a dovedností atd.** (nikoliv už to, za jakým účelem jsou získávány).

Příklady

Příklady, co je (a co není) VaV a jak je lze poznat, obsahuje [kapitola 2 Frascati manuálu „Pojmy a definice pro identifikaci výzkumu a vývoje“](#), zveřejněné v češtině TA ČR. Tato kapitola Frascati manuálu uvádí pět základních znaků VaV (nejde tedy jen o novost a tím méně jen o novost ve smyslu patentového práva, přítomno musí být všech pět znaků) – výzkum a vývoj jako činnost musí:

- obsahovat prvek novosti,
- být kreativní/tvůrčí,
- obsahovat prvek nejistoty,
- být systematická,
- být převoditelná a/nebo reprodukovatelná.

Tato kapitola Frascati manuálu rovněž uvádí řadu příkladů konkrétních činností pro nejrůznější obory, které jsou (a proč) výzkumem a vývojem a které jimi nejsou. Např. umělecká tvorba není výzkumem a vývojem, protože i když splňuje první znaky, tak není převoditelná a zejména není

ⁱ Jde samozřejmě o případ, kdy výzkumná organizace nabízí své služby v oblasti stravování na trhu.

^j Např. je-li stravování přístupno pouze výzkumným pracovníkům v areálu nebo v budově a nejde o třetího provozovatele. Při posuzování této činnosti VO by ale mohla být vzata do úvahy i řada dalších faktorů (např. dostupnost stravovacích služeb v daném místě během přestávky na oběd apod.) a proto nejde o obecný princip.

reprodukovatelná. Manuál Frascati je sice primárně určen pro výkaznictví výzkumu a vývoje, ale pro specifikaci činností ve výzkumu a vývoji ho podle [Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací \(2014/C 198/01\)](#), dále jen „Rámec“, používá i EK¹⁴.

Je potřeba upozornit na skutečnost, že naplnění znaků VaV automaticky nevylučuje hospodářský charakter dané výzkumné činnosti a je potřeba splnit rovněž další podmínky (viz dále dílčí schéma [I. 2. B](#)).

3. Jde o VaV, na kterém se žádným způsobem nepodílí podnik (jde o nezávislý VaV)?

Podniky se na VaV může podílet dvěma způsoby (viz dílčí schéma [I. 2. B](#), krok **a**). První z nich je běžnější a je jím finanční nebo jiná obdobná účast podniku (dodávky materiálu, hrazení účasti na kongresu atd.) na řešení projektu nebo jiné výzkumné činnosti.

Současně ale nesmí mít podnik, který může na VO uplatňovat rozhodující vliv, přednostní přístup k výsledkům. Podle definice VO⁸ podniky mohou uplatňovat na VO rozhodující vliv např. jako podílíci či členové, což se týká soukromých výzkumných organizací. Výčet v definici je ale ilustrativní, čili stačí jakýkoliv způsob uplatňování rozhodujícího vlivu podniku (což se může týkat i veřejných nebo státních výzkumných organizací)^k. Prokázání porušení této podmínky je poměrně jednoduché – výsledky VO nesmí být převážně realizovány v jednom podniku, tj. musí být realizovány více podniky. **Pokud je převažujícím uživatelem výsledků soukromé VO jeden podnik, který na ni může uplatňovat rozhodující vliv, nesplňuje tato organizace definiční podmínku VO (a není tedy VO); ostatní veřejné a státní VO by v takovém případě musely prokázat uplatnění výsledků za obvyklých tržních podmínek (viz krok č. 4).**

V případě, že se na řešení projektu nebo jiné výzkumné činnosti (např. institucionálně podporovaného dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace atd.) nepodílí žádný podnik a to ani finančně ani jiným způsobem, jedná se o nezávislý VaV jako o primární nehuspodářskou činnost výzkumné organizace.

Příklady

Zde je nutné rozlišit vlastní činnost jako nezávislý výzkum a vývoj od činností spojených s nakládáním s výsledky výzkumu a vývoje. Vlastní výzkumná činnost pak zahrnuje všechny etapy výzkumu a jejich náklady uvedené v projektu atd., včetně nákladů na dosažení výsledků projektu. Typickým příkladem vlastní výzkumné činnosti, na níž se nepodílí žádný podnik (tj. žádný partner s výjimkou jiné výzkumné organizace, pokud nevystupuje jako podnik), jsou projekty řešené pouze výzkumnými organizacemi nebo institucionálně podporovaný dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (samozřejmě za předpokladu, že výzkumná organizace dodržuje podmínky těchto podpor). V těchto případech není podmínkou podpora hrazená ze 100 % z veřejných zdrojů (i když je nejčastější), může jít i o činnost podporovanou z vlastních zdrojů výzkumné organizace, popř. z nadací atd.

4. Jde o prodej výsledku z nezávislého VaV za tržní cenu?

Při výzkumných projektech vznikají výrobky nebo služby (např. výrobky, materiály, zařízení, prototypy, poloprovozy aj.) a další výsledky, které lze uplatnit na trhu. Náklady na jejich tvorbu v rámci projektu výzkumná organizace zpravidla (pokud nejde již o transfer znalostí, který je ale jako nehuspodářská činnost výzkumné organizace striktně omezen – viz krok č. 9) vykazuje jako nezávislý VaV a tedy stejným způsobem musí postupovat i u přínosů z těchto činností bez ohledu na to, zda jsou součástí řešení projektu nebo se prodej uskuteční až po jeho ukončení. K tomu, aby bylo možné

^k Stačí tedy jakékoliv propojení mezi podnikem a VO, nemusí jít jen o účast v řídicích orgánech, ale např. i o personální propojení apod.

náklady či výnosy z jejich prodeje vykázat jako nehuspodářskou činnost výzkumné organizace, ale musí být výsledky VaV jako výrobky nebo služby uplatněny na trhu za obvyklých tržních podmínek¹⁵ a zisk reinvestován do VaV resp. do primárních činností VO uvedených v bodu 19 písm. a) Rámce (nezávislý VaV, veřejné vzdělávání a veřejné šíření výsledků VaV).

Zde jsou možné dva způsoby, jak toho dosáhnout (viz krok **b** v dílčím schématu **I. 1. B**). První způsob je uskutečnit prodej za tržní cenu dosaženou za stejných podmínek pro všechny možné uživatele – za cenu za obvyklých tržních podmínek, tj. na základě otevřeného, transparentního a nediskriminačního řízení (např. veřejnou výzvou, oslovením všech relevantních uživatelů apod.). Druhý způsob je komplikovanější, ale v některých případech pro VO ekonomicky přínosnější – VO musí být schopna prokázat, že obdržená náhrada odpovídá tržní ceně analogicky čl. 2. 2. 2, bodu 29, písm. b) až d) Rámce¹⁶. Při tomto druhém způsobu je ale důkazní břemeno na výzkumné organizaci.

Pokud vznikne při řešení výzkumného projektu jako nezávislého výzkumu a vývoje (včetně kolaborativního VaV v případě, že subjekt vystupuje jako výzkumná organizace) výrobek nebo služba, kterou lze v průběhu řešení projektu nebo častěji po jeho ukončení prodat, měly by se náklady a výnosy související s tímto prodejem provedeným za obvyklých tržních podmínek vykazovat v rámci příslušné činnosti, tj. v rámci nezávislého výzkumu a vývoje jako primární nehuspodářské činnosti výzkumné organizace a současně výnosy z prodeje musí být reinvestovány do primárních činností VO uvedených v bodu 19 písm. a) Rámce.

Příklady

Součástí řešení výzkumného projektu jako nezávislého VaV včetně kolaborativního VaV, je ověření vlastností dané technologie nebo vlastností výrobku (materiálu, strojů a zařízení atd.), ať už formou poloprovozu nebo jinou. Výrobky, které v průběhu řešení projektu vzniknou, výzkumná organizace by buď musela zlikvidovat, nebo darovat (což by bylo v rozporu s předpisy o účelném nakládání se státními prostředky apod.) nebo je může prodat za tržní cenu nebo její ekvivalent. Zároveň je nezbytné výnosy z prodeje reinvestovat zpět do primárních činností VO.

Podobně postupuje výzkumná organizace v případech, kdy je z výzkumných důvodů nutné využít jen část výrobků, které např. sloužily jako referenční vzorky (typický případ v zemědělském VaV).

Dalším případem je produkce omezeného počtu výrobků nutných pro jejich certifikaci, nezbytnou pro budoucí uplatnění výrobku na trhu. Po ukončení certifikace postupuje výzkumná organizace stejně jako v prvním příkladu.

Naproti tomu za prodej výrobku, který je součástí VaV, nelze už považovat případ, kdy o daný výrobek už v průběhu řešení projeví zájem další podniky (které nebyly účastníky projektu) a vyžádají si výrobu dalších kusů, aby je mohly otestovat. Dodatečná výroba dalších výrobků není v tomto případě součástí projektu a jedná se o obdobný případ, jako u malosériové výroby (viz krok č. **12**), pokud u těchto dodatečných výrobků není technologie výroby dále upravována a vyvíjena.

5. Podílí se na VaV podnik i jinak než finančně (jde o kolaborativní výzkum)?

Kolaborativní VaV jako nehuspodářská činnost výzkumné organizace a smluvní výzkum, jako huspodářská činnost výzkumné organizace¹⁷ se liší zejména tím, zda se podnik, resp. smluvní partner¹, na výzkumu podílí jiným způsobem než jen finančně (tj. jinak než „vystavením objednávky“). Způsobů, jak se podnik může podílet jinak než finančně (a naplnit tak znaky kolaborativního VaV prováděného v účinné spolupráci dvou nebo více nezávislých subjektů), je více a musí být splněny současně všechny znaky vymezené v bodě 15 písm. h) a bodě 27 Rámce.

¹ Zde a dále je používán pojem „podnik“ (dle Rámce), kterým je jakýkoliv smluvní partner výzkumné organizace s výjimkou jiné výzkumné organizace.

Společným rysem znaků kolaborativního VaV je, že se nejedná o otázku formálního výkaznictví, ale o faktické naplnění podmínek účinné spolupráce, tj. stanovení všech podmínek spolupráce na projektu (nákladů, sdílení rizik a výsledků, šíření výsledků, přístupu k právům duševního vlastnictví a pravidel pro udělení těchto práv atd.) před uzavřením smlouvy a před začátkem řešení projektu.

Kolaborativní VaV je prováděn nejméně dvěma nezávislými stranami formou projektu, kde všechny zúčastněné strany:

- 1) **spolupracují za účelem výměny znalostí či technologií nebo k dosažení společného cíle na základě dělby práce** (tj. na VaV se podnik musí podílet i jinak než finančně – to z kolaborativního VaV vylučuje případy, kdy podnik jen odkoupí práva duševního vlastnictví),
- 2) **podílí se na přípravě projektu a společně předem stanoví jeho rozsah, včetně příspěvků na jeho náklady, sdílení rizik a výsledků, šíření výsledků, přístupu k právům duševního vlastnictví a pravidel pro přidělení těchto práv** (aby byl splněn tento znak, musí být prokazatelné, že výzkumná organizace i podnik projekt společně připravovali; to je splněno např. v případě, že to lze doložit záznamem ze společného jednání o přípravě projektu apod.),
- 3) **svými kapacitami se podílí na provádění, tj. řešení projektu** (účast podniku tedy spočívá nejen ve vystavení objednávky a proplacení faktury, ale podnik se na projektu se podílí i jinak – např. ověřováním či testováním výrobků či služeb prováděné jako součást VaV prací v průběhu řešení^m, společnými dokladovatelnými jednáními o realizaci projektu – „kontrolními dny“ apod.),
- 4) **sdílí výsledky projektu při respektování autorských a jiných práv k nim** (před zahájením řešení projektu je smluvně upravena forma sdílení výsledků - např. zda a za jakých podmínek může výzkumná organizace své výsledky publikovat), jaký bude způsob nakládání s právy duševního vlastnictví, jak jsou řešena autorská práva /podstatné zejm. u vývoje software/ atd.; V případě, že je činnost současně financována z veřejných a neveřejných zdrojů, musí být úprava v souladu s § 16 zákona č. 130/2002 Sb. Vzhledem k tomu, že otázky sdílení výsledků u výzkumné organizace upravuje povinnýⁿ vnitřní předpis výzkumné organizace o způsobu nakládání s výsledky, musí být smluvní úprava s ním v souladu a lze se při uzavírání smlouvy s podnikem na něj odkázat /pokud samozřejmě výše uvedené otázky řeší konkrétněji než § 16 zákona č. 130/2002 Sb./),
- 5) **sdílí finanční nebo technologická nebo vědecká nebo jiná rizika projektu** (jde tedy jak o výzkumná aj., rizika, ale i o rizika vyplývající z uplatnění výrobků nebo služeb, která jsou výsledkem řešení projektu, na trhu^o; za sdílení rizik lze považovat i podíl na komerčním uplatnění výsledků apod. /nikoliv jen prodej licence bez ohledu na objem výroby – to je mj. důvodem, proč prodej licence je součástí transferu znalostí a ne kolaborativního VaV),

a kde

- 6) **náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran a tím zbavit ostatní strany jejich finančních rizik** (tedy samotný fakt, že veškeré náklady nese jedna ze stran, ještě není důvodem, aby se nejednalo o účinnou spolupráci v kolaborativním výzkumu a tedy

---

^m Viz např. pro strojírenství Frascati manuál, kap. 2.21:

„Jsou-li potřebné výpočty, návrhy, pracovní výkresy a provozní instrukce pro zřízení a provoz pilotních zařízení nebo prototypů, měly by být zahrnuty do výzkumu a vývoje. Pokud jsou prováděny kvůli přípravě, realizaci a údržbě výrobní standardizace (např. vodící přípravky, obráběcí stroje), nebo k podpoře prodeje výrobků (např. nabídky, letáky, katalogy náhradních dílů), měly by být z výzkumu a vývoje vyloučeny. V tomto příkladu může být identifikováno několik rysů výzkumu a vývoje: původnost ve zkoumání potenciálu nových zařízení spuštěním prototypu; nejistota, protože testování prototypu by mohlo přinést neočekávané výsledky; kreativita/tvůrčí činnost projevující se při navrhování nových zařízení, která mají být vyrobena;“.

ⁿ Viz § 16 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb.

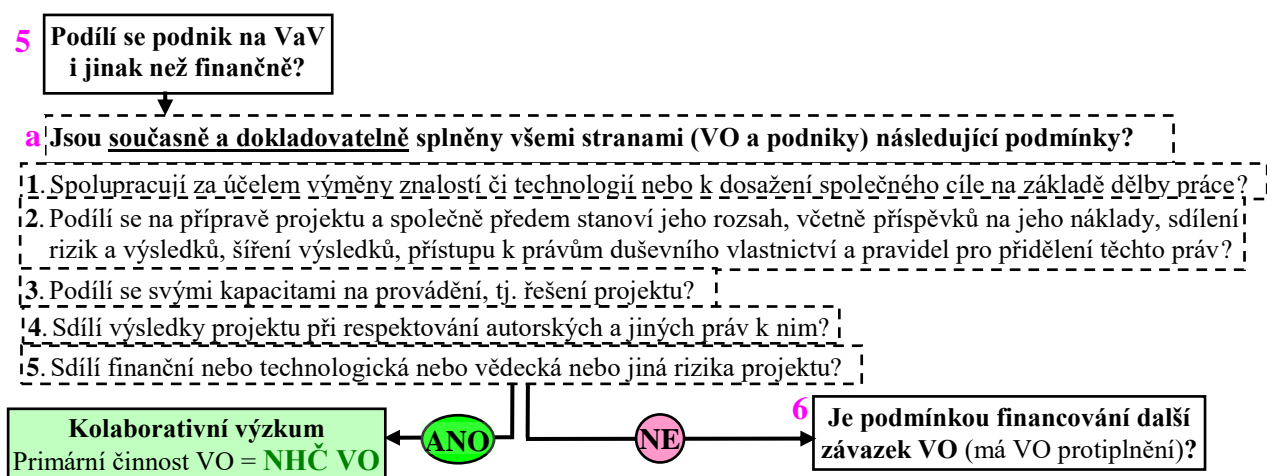
^o Viz vymezení znaků smluvního výzkumu, kdy podnik nese riziko neúspěchu v případě výzkumu na objednávku (tj. rizikem je zde myšleno riziko uplatnění objednaného výzkumu, ať už se jedná o výrobní, prodejní aj. riziko).

nehospodářskou činnost – strany ale musí v tomto případě prokazatelně sdílet jiná rizika projektu),

7) za formy spolupráce stran nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování služeb¹⁷.

Na závěr je třeba k terminologii uvést, že pojem „kooperativní výzkum“ je ve vymezení nezávislého VaV v Rámci^{Chyba! Záložka není definována.} dán nepřesným překladem („collaborative R&D“). v praxi se proto používá „**kolaborativní výzkum**“, přesněji „kolaborativní VaV“. Kolaborativní výzkum výzkumné organizace nesmí být zaměňován s definičně obdobným pojmem „výzkum ve spolupráci“, popř. „výzkum v účinné spolupráci“, který je obecnější - výzkum v účinné spolupráci mohou provádět i dva podniky (čili aby šlo o kolaborativní výzkum, musí výzkumná organizace splňovat i všechny ostatní podmínky podle její definice⁸. Pro úplnost k pojmu „účinná spolupráce“ je třeba uvést, že v Rámci je uvedena stejná definice „účinné spolupráce“¹⁸ jako v GBER a její podmínky jsou dále popsány v bodu 27 Rámce¹⁹.

Splnění všech znaků kolaborativního VaV současně lze znázornit schematicky:

Pokud jsou splněny všechny znaky kolaborativního VaV, tj. VaV prováděného v účinné spolupráci dvou nebo více nezávislých subjektů – výzkumné organizace a podniku/ů, jedná se o nehopodářskou činnost výzkumné organizace, která je součástí její primární činnosti – nezávislého VaV.

Příklady

Typickým případem kolaborativního VaV je situace, kdy výzkumná organizace vlastní výsledky aplikovaného výzkumu získané její primární činností (nezávislým VaV), které ale nejsou připraveny k uplatnění na trhu jakoukoliv formou (prodejem výrobků, služeb, práv, licencí atd.). K jejich uplatnění na trhu je tak nezbytný další VaV, který výzkumná organizace provádí formou společného projektu s podnikem. Společný projekt je řešen na základě smlouvy, která stanovuje práva a povinnosti obou stran jak v průběhu řešení, tak po jeho úspěšném ukončení (vlastnictví práv atd. – viz výše). Podnik (firemní partner) při řešení projektu provádí testování a měření výsledků v reálném prostředí a dává výzkumné organizaci zpětnou vazbu z hlediska výrobních, ekonomických, uživatelských aj. parametrů výsledků. Výsledkem VaV mohou být materiály, přístroje, zařízení, součástky, ale i biologický materiál, software atd. Výsledky mohou mít nejrůznější formu (viz RIV - [Druhy výsledků aplikovaného výzkumu a vývoje](#)), z hlediska znaků kolaborativního VaV není podstatné, zda konečným cílem je zavedení (nových nebo podstatně zdokonalených) výrobků nebo služeb či zda jednání o spolupráci inicioval podnik (např. na základě výsledků výzkumné organizace) nebo výzkumná organizace (hledající uplatnění pro své výsledky).

Poměrně běžným příkladem spolupráce výzkumné organizace a podniku je obecná Rámcová

smlouva (Smlouva o spolupráci apod.), která konkrétně nespecifikuje práva a povinnosti obou stran, způsob nakládání s výsledky atd. V tomto případě závisí na tom, jakým způsobem je tato Rámcová smlouva realizována a zda k ní existují prováděcí smlouvy nebo další doklady. Pokud na základě spolupráce zakotvené v Rámcové smlouvě vznikne konkrétní výsledek, který je potenciálně uplatnitelný v praxi, a obě strany se na jeho dopracování podílí způsobem, který je zakotven v prováděcí smlouvě, tj.:

- společně se dohodnou na konkretizaci dalšího VaV (např. formou projektu nebo jiným dokladovatelným způsobem),
- společně přispívají k realizaci výsledku (podnik se na ní podílí např. ověřováním či testováním výrobků či služeb, společnými dokladovatelnými jednáními o realizaci apod.),
- společně sdílí výsledky (upraví, zda a za jakých podmínek může výzkumná organizace své výsledky publikovat, jaký bude způsob nakládání s právy duševního vlastnictví, jak jsou řešena autorská práva atd.),
- společně sdílí rizika (finanční, technologická, vědecká a jiná rizika uplatnění, ale i další spolupráce v případě komerčního úspěchu).

naplňuje tato činnost všechny znaky **kolaborativního VaV výzkumu**.

Pokud se podnik na Rámcové smlouvě o spolupráci s výzkumnou organizací konkrétně podílí nejen finančně, ale na vznikajících výsledcích prokazatelně spolupracuje, dělí se o riziko, sdílí výsledky jejich vlastnictví a společně sdílí rizika a jsou naplněny všechny znaky kolaborativního VaV, jde o primární nehospodářské činnosti výzkumné organizace.

6. Je podmínkou financování další závazek VO (má VO protiplnění)?

I když se podnik podílí na VaV pouze finančně, může jít o nehospodářskou činnost a to zejména případě, kdy VaV je podporován např. nadací zejména v případě, že nadace nepůsobí na trhu. Další možností jsou dary bez protiplnění, kde využití daru daného podniku není vázáno na vlastnictví výsledků, předkupní práva k nim a další práva nebo podmínky (např. nezveřejnění výsledků aj.). Pokud ale podnik působí ve stejném oboru jako jím podpořená VO, i bez protiplnění může dojít darem k ovlivnění výzkumné činnosti výzkumné organizace (fakticky k němu dochází) a v tom případě již nejde o nezávislý VaV.

Jiným případem je sponzorovaný výzkum, kde se již jedná o dar s protiplněním (často jsou tak ale nesprávně označovány i dary bez protiplnění). Jde obecně o případy, kde výzkumná organizace již přijímá závazek vůči podniku, a tedy jde o podmínku financování (odpověď na krok č. 6 zní ano).

Pokud výzkumné organizaci nevyplývají z financování výzkumu žádné omezující závazky, tj. jde o výzkum financovaný dary, z nadací atd. bez dalších podmínek, jedná se o nezávislý výzkum a vývoj jako o primární nehospodářskou činnost výzkumné organizace.

Příklady

Příkladem nezávislého VaV podporovaného nadací je vědecký výzkum podporovaný [Hlávkovou nadací](#).

Dary podniku působícího např. v energetice výzkumným organizacím zabývajícím se prenatální diagnostikou jsou zřejmě vyvolány osobními důvody a/nebo možností odpočtu darů od daňového základu a nejsou podmíněny žádnými omezujícími závazky (kromě uvedení čistě procesních závazků^p). Naproti tomu dar s příkazem (vyvolávající závazky) nezávislost VaV nebo dar podniku působícího v energetice výzkumné organizaci působící ve stejném oboru zpochybnit už

^p Čistě procesními závazky se v tomto případě myslí závazky obou stran týkající se pouze procesu poskytování prostředky (kdy, na jaký účet atd.).

může. V prvním případě se jedná se zejména o sponzorské dary, kde jde o dar s protiplněním, kterým je často propagace sponzora. Tyto případy je třeba hodnotit individuálně podle povahy závazku. Pokud je závazkem jen a pouze uvedení zdroje prostředků u konkrétního projektu a nikde jinde, bylo by to zřejmě možné hodnotit jako nezávislý VaV. Ve druhém případě (stejný obor) nejde již o nezávislý VaV.

V opačném případě, kdy výzkumná organizace má vůči podniku omezující závazky (odpověď na krok č. 6 zní ano), tj. zejména situace, kdy si podporující podnik nárokuje vlastnictví výsledků vzniklých v rámci podpořených činností, předkupní práva k nim a další práva nebo jde o další podmínky (např. nezveřejnění výsledků aj.), pak se již jedná o **smluvní výzkum** nazývaný též „výzkum pro potřeby podniku“, jako o hospodářskou činnost výzkumné organizace. Zde je třeba upozornit, že „smluvní výzkum“ je zde používán jako „terminus technicus“, jehož znaky vymezuje Rámec (tj. zdaleka ne vše, co bylo a je označováno za smluvní výzkum, spadá do této kategorie – viz dále teoretická část).

V případě, že se jedná o smluvní výzkum, jako o hospodářskou činnost výzkumné organizace, musí být správně stanovena jeho cena v souladu s čl. 2.2.1 odst. 25 Rámce²⁰ a to jako tržní cena nebo (pokud trh neexistuje) jako cena, odrážející plné náklady včetně obvyklého zisku v daném odvětví nebo cena dosažená jednáním za tržních podmínek pokrývající minimálně mezní náklady („marginal cost“ – zde dodatečné náklady na smluvní výzkum nezahrnující fixní náklady organizace, které by měla, i kdyby smluvní výzkum nebyl realizován). V opačném případě (tedy pokud nebyly splněny výše uvedené podmínky pro stanovení ceny) dochází k nedovolenému přenosu veřejné podpory.

Pokud se podnik na VaV prováděném výzkumnou organizací podílí jen finančně (ať už se jedná o výzkum na objednávku nebo o obecnou Rámcovou smlouvu, ze kterých podniku vyplývá přednostní přístup k výsledkům za úplaty nebo jiné nefinanční plnění), jedná se o „smluvní výzkum“ podle Rámce, tj. o hospodářskou činnost výzkumné organizace.

Příklady

Nejčastějším případem smluvního výzkumu je výzkum na objednávku podniku, tj. případ, kdy výzkumná organizace nemůže doložit nic jiného, než je objednávka podniku. Jak již bylo zdůrazněno výše, kolaborativní výzkum není dán jen výkaznictvím a odlišuje se od svého opaku (smluvního výzkumu) mj. právě dokladovatelností kroků, které výkaznictví předcházejí (příprava společného projektu atd.).

Druhým případem, kdy je třeba výzkum prováděný výzkumnou organizací posuzovat jako smluvní výzkum je situace, kdy sice existuje obecná Rámcová smlouva o spolupráci, která ale nedokládá znaky kolaborativního VaV. Pokud v tomto případě neexistují další doklady kolaborativního VaV prokazující účinnou spolupráci výzkumné organizace a podniku pro jednotlivé výsledky (prováděcí smlouvy apod. - viz výše), jde opět o smluvní výzkum. Prováděcí smlouvy musí naplňovat všechny znaky kolaborativního VaV (tj. např. pokud podnik vlastní práva k výsledkům bez ohledu na jejich hodnotu⁹ a na ověřování vlastností vyvíjených výrobků či služeb se vůbec nepodílí žádnou formou, pak jde o značné riziko pro výzkumnou organizaci, že daná činnost bude posuzována jako smluvní výzkum).

7. - 9. Činnosti, které nejsou VaV, ale vztahují se k němu

V algoritmu se nyní vracíme ke kroku č. 2 k odpovědi NE (nejde o VaV výzkumné organizace). Tyto tři kroky zahrnují široké spektrum nehospodářských činností výzkumné organizace, které se k vlastnímu VaV přímo vztahují (a současně jsou explicitně vymezeny Rámcem, tj. nelze do

⁹ Zde se rozlišují případy, kdy podnik vlastní práva k výsledkům na základě objednávky výzkumu od případů, kdy podnik nabyl práva k výsledkům jako součást licence apod.

nich zahrnovat i další činnosti).

7. Jde o veřejné vzdělávání?

Sedmý krok je první ze tří rozhodnutí (č. 7 – 9), které mají společné to, že i když nejde o VaV (viz krok č. 2), tak se jedná o **nehospodářské** činnosti výzkumné organizace.

Rozhodnutí 7 je poměrně jednoduché, v souladu s Rámcem se za „nehospodářskou činnost považuje veřejné vzdělávání organizované v rámci státního vzdělávacího systému, jež je z velké části nebo zcela financováno ze státních prostředků a je státem kontrolováno“.

Veřejné vzdělávání prováděné za stanovených podmínek (zejména financované z velké části nebo zcela ze státních prostředků) je primární činnost výzkumné organizace, tj. jde o nehospodářskou činnost.

Příklady

Veřejné vzdělávání jako nehospodářská činnost výzkumné organizace musí probíhat podle zákona č. 111/2091 Sb., o vysokých školách. Nezahrnuje tedy nejruznější formy kurzů a jiných forem vzdělávání, ani vzdělávání na soukromých vysokých školách (zde není splněna podmínka, že je z velké části nebo zcela financováno ze státních prostředků); v tomto případě by ale minimálně částečně mohlo jít o veřejné šíření výsledků výzkumu výukou, pokud by šlo o šíření výsledků vlastního výzkumu (viz krok č. 7).

8. Jde o veřejné šíření výsledků VaV?

Druhou nehospodářskou činností výzkumné organizace, která není VaV (krok č. 7), je v souladu s Rámcem („veřejné šíření výsledků výzkumu a vývoje na nevýlučném a nediskriminačním základě, například prostřednictvím výuky, databázi s otevřeným přístupem, veřejně přístupných publikací či otevřeného softwaru.“). Jde tedy o tři druhy činností, kde nejčastější je publikační činnost. Další již specifickou činností je šíření výsledků VaV prostřednictvím software dostupného všem (jako „open source“ apod.). Konečně třetí skupinou je šíření výsledků VaV prostřednictvím výuky, pokud nespadá pod veřejné vzdělávání. Společným rysem všech tří druhů činností je nevýlučný a nediskriminační přístup, tj. výsledky činnosti musí být přístupné všem včetně podniků za stejných podmínek (to neznamená zdarma – naopak výzkumná organizace je povinna své náklady promítnout do ceny výrobku nebo služby). Zde je třeba zdůraznit, že tato činnost se týká pouze vlastního šíření výsledků (nikoliv dosažení výsledku – to je primární činnost výzkumné organizace).

Veřejné šíření výsledků Vav prováděné za stanovených podmínek je primární činnost výzkumné organizace, tj. jde o nehospodářskou činnost.

Příklady

Nejtypičtějším příkladem je činnost nakladatelství výzkumné organizace, které vydává pouze odborné (vědecké) publikace (v případě, že by vydávalo i jiné publikace, už v této části jde o hospodářskou činnost, kde vstupuje na trh jako podnik). Veřejné šíření výsledků ale zahrnuje kromě veřejně přístupných (odborných) publikací i další činnosti, jako jsou databáze s otevřeným přístupem nebo otevřený software (open source nebo jiné formy otevřeného software). V případech, kdy od sebe nelze oddělit dosažení výsledku od jeho šíření (např. cílem projektu jako nezávislého výzkumu a vývoje je vybudování databáze s otevřeným přístupem apod.) doporučuje se tyto činnosti vykazovat jako nezávislý výzkum a vývoj (viz krok č. 3).

9. Jde o transfer znalostí VO?

(jen poradenstvím, licencemi, spin-off nebo mobilitou založených na vlastním VaV s reinvesticí zisku)

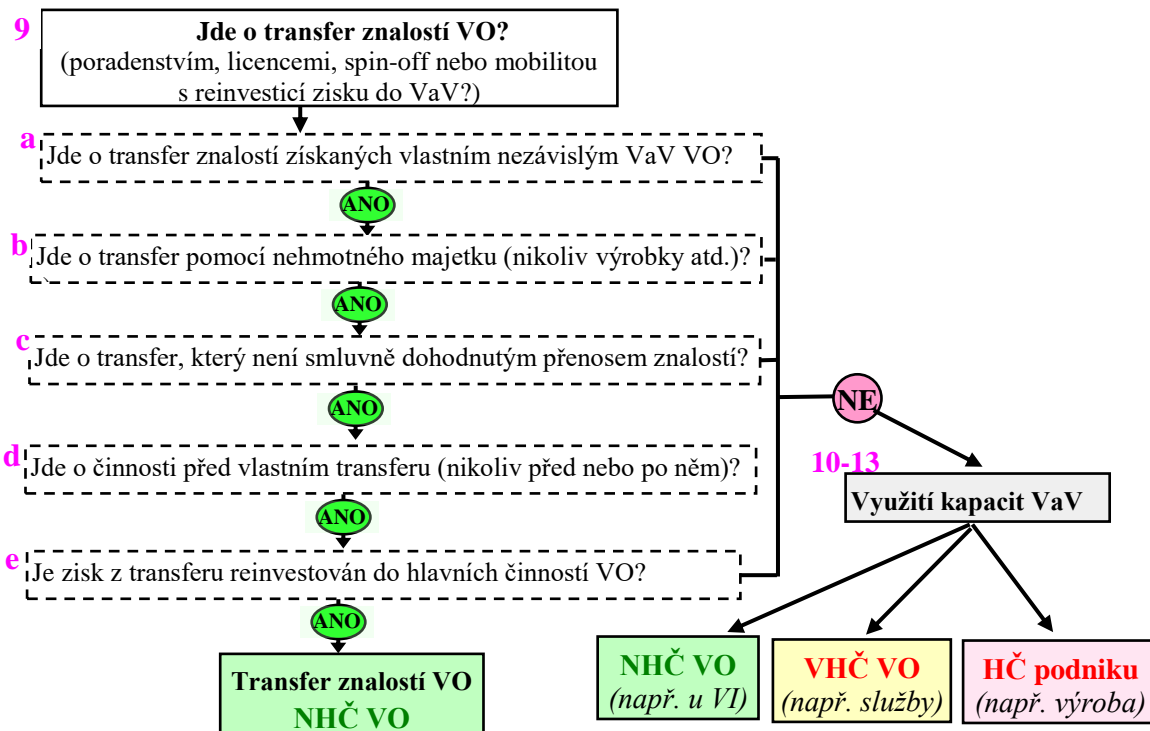
Třetí nehmotnou činností výzkumné organizace, která není VaV (krok č. 2), je v souladu s Rámcem transfer znalostí. První a klíčovou podmínkou je, že musí jít o transfer znalostí VO, tj. znalostí získaných vlastním nezávislým VaV. Nehmotná povaha transferu znalostí v celé šíři vymezené Rámcem je pro výzkumné organizace zachována pouze při splnění druhé podmínky a to že zisk je reinvestován do primární činnosti výzkumné organizace. Pro nehmotnou činnost výzkumné organizace tedy nestačí splnit jen část definice transferu²¹, charakterizující, o jaké znalosti jde (*„kromě vědeckých a technických poznatků zahrnuje také jiné druhy znalostí, např. znalosti, jež se týkají používání norem a právních předpisů, v nichž jsou tyto normy obsaženy, znalosti podmínek reálného provozního prostředí a způsobů organizačních inovací, jakož i řízení znalostí v souvislosti s určováním, získáváním, zabezpečením, ochranou a využíváním nehmotného majetku“*), důležité je že musí jít o znalosti VO a prokázání reinvestice zisku z uplatnění těchto znalostí libovolnou zmíněnou formou zpět do primárních činností.

Vlastní aktivity transferu znalostí je ve smyslu odpovědi EK²² chápat v úzce, tj.:

- jako transfer znalostí pomocí nehmotného majetku (tj. nikoliv jako znalosti promítnuté do výrobků a služeb),
- jako aktivity, které nejsou smluvně dohodnutým přenosem znalostí (v tomto případě se již jedná o službu jako hospodářskou činnost – transfer jako službu nelze samostatně realizovat),
- jako aktivity vzniklé pouze při vlastním transferu znalostí (tj. nikoliv jako činnosti vzniklé před nebo po vlastním transferu, jakákoliv s nimi souvisí).

Souhrnně lze konstatovat, že transfer znalostí jako nehmotná činnost výzkumné organizace je s výjimkou licencí (viz dále) prokazatelný jen jako nedílná součást uplatnění výsledků vlastního výzkumu VO, ať už nezávislého VaV nebo kolaborativního VaV. Rozhodnutí, zda jde (s výjimkou nehmotného využití VI) o vedlejší hospodářskou činnost VO nebo o hospodářskou činnost podniku je dále uvedeno v krocích č. 10 – 13 v bloku „Využití kapacit VaV“.

Transfer znalostí VO musí tedy splňovat všech pět znaků, které lze znázornit schématicky:

Transfer znalostí poradenstvím, licencemi, spin-off nebo mobilitou popř. jinými způsoby přenosu know-how (nehmotného majetku) založený na vlastním VaV a prováděný za splnění podmínky reinvestice zisku zpět do primárních činností VO je neehospodářskou činností výzkumné organizace.

Pokud nejde o transfer znalostí získaných VaV v samotné VO (ale znalostí převzatých), nejde o neehospodářskou činnost. Současně platí, že pokud příjmy z transferu znalostí nejsou prokazatelně reinvestovány zpět do primárních činností výzkumné organizace, pak je transfer znalostí libovolnou formou považován za činnost ehospodářskou – VO vystupuje jako podnik.

Příklady

Poradenství – jde o poradenství poskytované na základě znalostí a dovedností získaných vlastní výzkumnou činností, tj. na základě vlastního know-how (duševního vlastnictví) dané organizace („*znalosti, jež se týkají používání norem a právních předpisů, v nichž jsou tyto normy obsaženy, znalosti podmínek reálného provozního prostředí a způsobů organizačních inovací, jakož i řízení znalostí v souvislosti s určováním, získáváním, zabezpečením, ochranou a využíváním nehmotného majetku*“). Za neehospodářskou činnost bude transfer znalostí považován v případě, že půjde o poradenství organizované v rámci národního systému (např. jazyková poradna), o poradenství potřebné pro provádění neehospodářských činností výzkumných organizací²³ nebo o výsledek vlastního nezávislého VaV neoddělitelně spojený s uplatněním jeho výsledků (viz krok č. 4 a bod II. 4).

Licence, resp. prodej duševního vlastnictví vč. know-how – na prvním místě je třeba upozornit, že nejde jen o prodej licencí a o činnosti které s prodejem licence přímo souvisí, ale obecně o prodej jakýchkoliv práv k výsledkům VaV (viz krok č. 4 a bod II. 4), jehož je uplatnění výsledků prostřednictvím licencí jen jedna z možností. U vlastních licencí Ráмец neřeší, zda jde o nevhodradní

nebo výhradní licence, v obou případech bude zkoumáno, zda nedošlo k přenosu nepovolené veřejné podpory. Nehospodářská povaha této formy transferu znalostí je zachována pouze v případě, že veškeré zisky z licence jsou reinvestovány zpět do primárních činností VO. V případě uzavření výhradní licenční smlouvy bude nutné prokázat uplatnění výsledku za tržní cenu¹⁶ a současně to, že nabyvatel jako podnik neměl na výzkumnou organizaci rozhodující vliv. V opačném případě nemusí transferující organizace naplnit definici VO, zejména v části stanovující podmínku, že propojené podniky nesmí mít přednostní přístup k výsledkům VO.

Spin-off – vklad majetku, ale i jiné plnění (např. vklad znalostí) do dceřiné spin-off výzkumné organizace je nehospodářskou činností. Současně je tato spin-off považována za nezávislý podnik a jeho prostřednictvím tak může výzkumná organizace komercializovat výsledky svého VaV a zaměřit se zejména na svou primární nehospodářskou činnost. Zisky plynoucí ze zhodnocení vloženého majetku jsou zisky z transferu znalostí a jako takové pro zachování nehospodářské povahy musí být reinvestovány zpět do primárních činností VO. Naproti tomu např. nájem prostor a přístrojového vybavení VO (pronajímatel) spin-off (nájemce) jsou hospodářskou činností VO.

Mobilita výzkumných pracovníků – transfer znalostí může probíhat i touto formou a stáže, výměnné pobyty, účast na testování výrobků v podnicích atd. jsou činnostmi, které jsou vykazovány jako nehospodářská činnost (tyto činnosti probíhají jako součást kolaborativního VaV a v tom případě jsou náklady na ně vykazovány v jeho rámci). Může se však jednat o hrazenou přítomnost, stáž zaměstnance podniku u VO a pak se jedná o příjmy z transferu znalostí. Opět platí, že zisk z této činnosti musí být reinvestován do primárních činností VO, jinak se jedná o hospodářskou činnost VO.

10. - 13. Využití kapacit VaV

V algoritmu se jsme prošli případy, kdy jde o VaV včetně využití jeho výsledků (kroky č. 3 - 6), kdy jde o činnosti, které nejsou VaV, ale definitoricky se k němu vztahují (kroky č. 7 - 9) a zbývají činnosti, které lze shrnout do bloku „Využití kapacit VaV“ (samozřejmě v případě, že nespádají do některého z předchozích kroků algoritmu). Jde o čtyři kroky, kde s výjimkou nehospodářského využití kapacit VI (výzkumných infrastruktur) se jedná buď o vedlejší hospodářské činnosti VO nebo o hospodářské činnosti podniku.

10. Jde o rutinní službu (měření, testování apod.)?

Výzkumná organizace může využít svých volných kapacit (tj. materiálu, zařízení, pracovní síly a fixního kapitálu – zejména budov a laboratoří, popř. pozemků) k provádění vedlejší hospodářské činnosti formou služeb. Jedná se zde o rutinní služby, které sice využívají výsledků VaV, ale při jejichž poskytování už žádný VaV neprobíhá – např. prosté měření, zpracování vzorků, testování apod. O hospodářskou činnost se jedná v případě, kdy výzkumná organizace se službou vstupuje na trh, což je prakticky v každém případě (tržním prostorem je v tomto případě míněna nejen prostor EU, ale i země, kde podniky z EU působí - nestačí tedy, že jde o službu jedinečnou v rámci ČR). Podstatné pro rozhodnutí, zda jde o rutinní službu, není ani to, zda využívá výsledky VaV dané organizace (v případě, že nejsou právně chráněny, ale pak už jde o jiný případ – např. poskytování licencí); ani to, že ji výzkumná organizace poskytuje poprvé, na zkušební bázi nebo po vymezenou dobu - v pozn. pod čarou č. 2 v bodu 25 Rámce se jasně uvádí, že v těchto případech se jedná o důvody pro stanovení tržní ceny výzkumné služby jiným způsobem (ale stále jde o výzkumnou službu).

V případě, že se jedná o výzkumnou službu, jako hospodářskou činnost výzkumné organizace, musí být správně stanovena i její cena v souladu s čl. 2.2.1 odst. 25 Rámce a to jako tržní cena nebo (pokud trh neexistuje) jako cena, odrážející plné náklady včetně obvyklého zisku v daném odvětví nebo cena dosažená jednáním za tržních podmínek pokrývající minimálně mezní náklady („marginal

cost“ – zde dodatečné náklady na výzkumnou službu nezahrnující fixní náklady organizace, které by měla, i kdyby smluvní výzkum nebyl realizován).

V případě, že se jedná o rutinní službu využívající kapacit výzkumné organizace, jako je měření, zpracování vzorků, testování atd., jde o „výzkumnou službu“ podle Rámce, tj. o hospodářskou činnost výzkumné organizace.

Příklady

Mezi typické příklady výzkumné služby patří služby využívající nákladná zařízení s kvalifikovanou obsluhou, kde je služba poskytována podnikům zejména z jiného oboru (např. využití rentgenového tomografu pro nedestruktivní průzkum zařízení pro strojírenský podnik nebo NMR fakultní nemocnice pro průzkum historických uměleckých děl). Další typickou skupinou jsou preklinické studie prováděné pro podnik na jím poskytnutých vzorcích. Jiným příkladem jsou syntézy na objednávku, např. syntézy pro podnik v chemickém průmyslu. Do skupiny výzkumných služeb spadají rovněž služby vyžadující speciální vybavení, ať už z bezpečnostních, lékařských nebo jiných důvodů.

11. Jde o využití kapacit VO pro nehospodářskou činnost (např. provoz či pronájem VI)?

Výzkumné infrastruktury ve smyslu jejich definice²⁴ (tj. případy, kdy je VI vymezena jako „relevant entity“ bez ohledu na dotační titul) mohou být kromě provádění vlastního nezávislého VaV využity buď formou jejich provozu pro další činnosti, nebo formou pronájmu či umožněním přístupu k VI. Ve všech případech závisí opět na tom, k jaké činnosti jsou využity. Pokud se jedná o provádění nezávislého VaV jiným subjektem (např. při pronájmu jiné VO) nebo pokud jde o provádění kolaborativního VaV (např. v rámci primární činnosti vlastní VO) nebo pokud jde o umožnění přístupu osobám provádějícím nezávislý VaV, jedná se o nehospodářskou činnost VO. Toto nehospodářské využití ale nelze ve smyslu odpovědi EK²⁵ nabízet na trhu (nelze tedy např. vypsát obecnou zakázku na využití VI – využití musí být jednoznačně vymezeno pro primární činnost VO).

Pokud je činností, na kterou je VI využita nebo pronajmuta smluvní VaV pro potřeby podniku, výzkumná služba apod., jde o vedlejší hospodářskou činnost VO. V případě, že by VI byla využita k výrobní činnosti (např. pro malosériovou výrobu apod.), šlo by o hospodářskou činnost podniku. **Při využití kapacit VO tedy nezávisí na tom, jako formou je využití zajištěno, ani na tom, komu je VI pronajmuta, ale pouze na tom, za pro jakou činnost je VI využita.** VO vlastníci VI pořízenou z veřejných zdrojů je povinna při pronájmu jiné VO ověřit a smluvně zajistit, že nebude využita k jiným účelům než pro primární činnosti VO.

O využití kapacit VI pro nehospodářskou činnost jde pouze v případě, že se jedná o jejich využití pro primární činnosti VO, ať už je využívá samotná VO nebo ji pronajímá či umožňuje přístup jiné VO s úhradou nákladů na její provoz (např. na materiál a osobní náklady) nebo osobám provádějícím nezávislý VaV (např. ze zahraničí).

Příklady

Část VI je dlouhodobě pronajmuta jiné VO, která na ní zpočátku provádí nezávislý VaV. Vzhledem k tomu, že o jeho výsledky je zájem, vyčlení nájemce část kapacity pro zajištění smluvního výzkumu pro potřeby podniků, který navazuje na výsledky původního nezávislého VaV a dále je na míru přizpůsobuje potřebám podniků. V tomto případě nejde ani u vlastníka VO (pronajmatele) o nehospodářskou činnost, ale o vedlejší hospodářskou činnost VO – nezáleží na tom, zda smluvní výzkum provádí samotná VO nebo jiný subjekt, kterému ho pronajala.

12. Jde o hospodářskou výrobní činnost (např. sériovou nebo malosériovou výrobu)?

Na rozdíl od kroku č. 4 se jedná o případy, kdy výrobky (materiály, zařízení, produkty

poloprovozu aj.) nevznikly jako součást nezávislého VaV včetně kolaborativního VaV a/nebo nejsou v průběhu řešení projektu nebo bezprostředně po jeho ukončení prodány (tj. opakovaný prodej výrobků zahrnuje i případy, kdy výrobky sice v minulosti vznikly jako součást výzkumného projektu, ale již nevyžadují žádnou výzkumnou činnost a jsou provozovány ze setrvačnosti a/nebo z ekonomických důvodů. V případě, že je výrobní technologie (např. poloprovoz nebo přístroje a zařízení sloužící k produkci výrobku) již účetně odepsána, nejde o nepovolenou podporu, ale výroba na nich je stále hospodářská činnost, kde výzkumná organizace vystupuje jako podnik.

Pokud výzkumná organizace opakovaně vstupuje na trh s výrobky, které vyrobila (sériová nebo malosériová výroba) a současně nejde o transfer znalostí, vystupuje v daném případě jako podnik (jde o hospodářskou činnost podniku) a nevztahují se na ní výhody vedlejší hospodářské činnosti výzkumné organizace. Pro tuto činnost nesmí být použity kapacity výzkumné organizace podpořené z veřejných prostředků (tj. materiálů, zařízení, pracovní síly a fixního kapitálu – zejména budov, zařízení a pozemků) a může být podpořena z veřejných prostředků stejně jako u podniků některou z výjimek ze zákazu veřejné podpory (např. GBER, de minimis).

Příklady

Typickým případem jsou výrobky produkované poloprovozy, které v minulosti vznikly jako součást výzkumného projektu pro ověření dané technologie nebo vlastností výrobků a VO rezignovala na jejich komercializaci prostřednictvím transferu znalostí (např. založení spin-off). Produkty těchto poloprovozů jsou stále dodávány na trh. Pokud si chce výzkumná organizace z ekonomických důvodů poloprovoz ponechat, může to učinit v případě, že bude vystupovat jako podnik (nesmí použít kapacity výzkumné organizace podpořené z veřejných prostředků, tj. materiálů, zařízení, pracovní síla a fixní kapitál – zejména budovy a prostory) a může se ucházet o podporu z veřejných prostředků stejně jako podniky jen způsoby stanovenými v souladu s pravidly veřejné podpory (např. GBER). Stejný postup platí i v případě, že k opakované produkci výrobků není využíván poloprovoz, ale samostatné stroje a zařízení.

Ve specifických případech, kdy pro daný či obdobný výrobek nebo technologii^f trh ještě neexistuje = a je-li VO schopna prokázat, že učinila řádnou nabídku, ale neozval se žádný zájemce o převod technologie, a současně průběžně ověřovaná kalkulace byznys modelu ukazuje, že ani založení spin-off firmy nedává ekonomický smysl, pak se stále jedná o pokračování původního výzkumu a vývoje, přičemž se VO nachází v přechodné fázi ověřování trhu a činnost lze zařadit do nehospodářských činností VO dle kroku 4.

13. Jde o pronájem vybavení, laboratoří nebo prostor VO?

Pronájem vybavení (výzkumných i standardních zařízení včetně jednoúčelových přístrojů), celých laboratoří nebo prostor (částí budov nebo pozemků) podnikům^s je v souladu s čl. 2.1.2 bodem 21 Rámce hospodářskou činností výzkumné organizace. Obdobně jako u smluvního výzkumu nebo výzkumné služby i u pronájmu musí jít o tržní cenu nebo (pokud trh neexistuje) o cenu, odrážející plné náklady včetně obvyklého zisku v daném odvětví nebo cenu dosaženou jednáním za tržních podmínek pokrývající minimálně mezní náklady („marginal cost“ – zde dodatečné náklady na smluvní výzkum nezahrnující fixní náklady organizace, které by měla, i kdyby smluvní výzkum nebyl realizován).

V případě, že se jedná o pronájem vybavení, laboratoří nebo prostor výzkumné organizace,

^f Musí ale jít o zcela nový výrobek či technologii, nikoliv jen stávající byt' inovovaný výrobek či technologii.

^s Jde o pronájem podnikům jako hospodářskou činnost, nikoliv jiným výzkumným organizacím pro provádění nezávislého výzkumu, jako nehospodářské činnosti.

jde o hospodářskou činnost výzkumné organizace.

Příklady

Kromě obvyklých případů pronájmu dočasně nevyužívaného vybavení, laboratoří nebo prostor podnikům, sem patří i pronájem vybavení formou prodeje strojového času podnikům.

IV. STATISTICKÉ VÝKAZNICTVÍ

Z hlediska výzkumných organizací je primárním zdrojem údajů statistického výkaznictví o výzkumu a vývoji [Roční výkaz o výzkumu a vývoji \(VTR 5-01\)](#). [Dotazník má dvě varianty](#) – varianta (a) je pro podnikatelský a soukromý neziskový sektor a varianta (b) je pro vládní a vysokoškolský sektor. Výkaznictví je pro výzkumné organizace povinné na základě zákona č. 89/1995 Sb., zpracování údajů, mezinárodní aj. srovnání na základě [Frascati manuálu](#) a dalších dokumentů provádí Český statistický úřad. Stejně jako výsledky dalších souvisejících šetření (o nepřímé - daňové podpoře výzkumu a vývoje, o licencích, inovacích v podnicích atd.) je vydává pod názvem [Věda, výzkum, inovace – Publikace](#).

VTR 5-01 sleduje řadu ukazatelů a charakteristik, zejména:

- pracoviště, kde se provádí VaV podle jejich velikosti (infrastruktura),
- pracující ve VaV podle pohlaví, zaměstnání a vzdělání (lidské zdroje),
- výdaje na prováděný VaV podle druhu nákladů a zdrojů financování (finanční zdroje),
- výdaje na prováděný VaV ve vybraných technologických oblastech,
- náklady na nákup služeb VaV od jiných subjektů (vnější/externí výdaje),
- příjmy z prodeje služeb VaV jiným subjektům (smluvní výzkum).

Z hlediska **výkaznictví hospodářských činností výzkumných organizací** jsou podstatné:

- a) v části 127 Výdaje na výzkum a vývoj podle druhu nákladů upozornění (nahore):

*„POZOR: Celkové výdaje na provedený VaV **nezahrnují** výdaje na **nákupy služeb VaV od jiných subjektů, a to ať už slouží nebo ne pro prováděný VaV zpravodajské jednotky. Nákupy služeb VaV zahrnují veškeré náklady na služby VaV provedené na zakázku jiným subjektem během sledovaného roku. Jelikož tyto náklady jsou vyloučeny ze sledování tzv. vnitřních výdajů na prováděný VaV, nejsou zahrnuty v tomto oddíle ani v oddílech 128a, 129, 427 a 430, ale pouze v oddíle 496.**“*

Upozornění konstatuje, že výdaje na služby (tj. v terminologii Rámce na „výzkum jménem podniků“, tj. smluvní výzkum a výzkumné služby) se nepočítají do vlastního (vnitřního) výzkumu organizace.

- b) V části 128 Výdaje na výzkum a vývoj podle zdrojů jejich financování jsou příjmy z prodeje služeb výzkumu upraveny odlišně ve variantě a) a b):

- ve variantě b) pro vládní a vysokoškolský sektor jsou v ř. 07 uvedeny jako „*příjmy z prodeje služeb výzkumu a vývoje (smluvní výzkum[3])*“ s vysvětlením:

*„[3] „**Smluvním výzkumem** (nebo též výzkumnými službami) se rozumí výzkum jménem podniků, kdy výzkumná organizace provádí VaV na zakázku jako službu pro tuzemský (ř.07) nebo zahraniční (ř.18) podnik, a to za tržní cenu nebo za cenu zahrnující plné náklady a přiměřený zisk. Jedná se tedy o poskytování služeb na smluvním základě za úplatu třetí osobě, a to nejčastěji prostřednictvím smlouvy o dílo.“*

Zde se podle vysvětlení vymezení shoduje s Rámcem – jde o výzkum jménem podniků“, tj. smluvní výzkum a výzkumné služby.

- ve variantě a) pro podnikatelský a soukromý neziskový sektor je úprava opačná – v ř. 03 jsou uvedeny „*vlastní zdroje podniku (bez příjmů z prodeje služeb VaV a vlastních zdrojů určených na předfinancování VaV projektů realizovaných z rozpočtu EU*“ a služby jsou až v ř. 05 „*zdroje z ostatních podniků ve stejné skupině v ČR (zdroje z mateřského podniku nebo dceřiných podniků) [3]*“ nebo „*jiného subjektu podnikatelského sektoru v ČR [3]*“ s vysvětlením

„[3]Zahrnuje především příjmy z prodejů služeb VaV prováděného na zakázku pro jiný podnik. Může jít o příjmy od subjektů působících v rámci stejné skupiny podniků v ČR (ř.05) nebo o jiný tuzemský podnik (ř.06) nebo o příjmy od podniků působících v zahraničí (ř.15), a to opět ať už jde o subjekty působící v rámci stejné skupiny podniků (ř.16) nebo o jiný zahraniční podnik (ř.17). Kromě výše uvedených příjmů může jít i o příspěvek (finanční transfer) či subvenci od jiného subjektu podnikatelského sektoru na prováděný VaV ve sledované zpravodajské jednotce. Nejčastěji jde o finanční zdroje od podniků působících v rámci stejné skupiny ať už v ČR (ř.05) nebo v zahraničí (ř.16)“

Důvodem odlišného přístupu u variant a) a b) je, že ČSÚ řadí výzkumné organizace založené podle soukromého práva do podnikového sektoru jako „soukromý neziskový sektor“ a nedělá tak rozdíl mezi nimi a podniky.

- c) V části 128 Výdaje na výzkum a vývoj podle zdrojů jejich financování – licence, které jsou pro variantu b) zvlášť specifikovány v č. 08 „*příjmy z licenčních poplatků za právo dočasně užívat nehmotné výsledky VaV včetně prodeje těchto práv (patenty, know-how apod.)*“. Ve variantě a) jsou tyto údaje až na ř. 19. V terminologii Rámce se u licenčních poplatků jedná o součást transferu znalostí jako nehopodářskou činnost.
- d) V části 128 Výdaje na výzkum a vývoj podle zdrojů jejich financování – pronájmy atd., které jsou pro variantu b) zvlášť specifikovány v č. 08 „*ostatní příjmy z podnikatelských zdrojů (pronájem nemovitostí, přijaté finanční dary, sponzoring apod.)*“. Ve variantě a) jsou tyto údaje až na ř. 20. V terminologii Rámce se u pronájmů jedná o součást hospodářské činnosti výzkumné organizace (viz III.3). U sponzoringu a finančních darů ale s Rámce není průnik – Rámec rozlišuje podle činností, zatímco VTR 5-01 podle zdrojů. Z hlediska Rámce by tedy u sponzoringu a finančních darů záleželo na tom, na jaké činnosti výzkumné organizace byly použity, zda na nehopodářskou nebo na hospodářskou činnost.

V. SCHÉMATICKÝ SOUHRN

Činnost		State aid / Rámec		VTR 5-01	RIV (smluvní výzkum)	ESIF (OP VaVpl)
		HČ	NHČ			
Primární činnosti VO	veřejné vzdělávání	-	+	-	-	+
	nezávislý VaV vč. kolaborativního VaV	-	+		-	+
	veřejné šíření výsledků výzkumu	-	+		-	+
Transfer znalostí VO	poradenství	-	+	+	-	+
	licence	-	+	+	-	+
	spin-off	-	+		-	+
	mobilita výzkumníků	-	+			+
Výzkum jménem podniků	smluvní výzkum	+	-	+	+	+
	výzkumné služby	+	-	+	+	+
Pronájmy		+	-	+	-	-

VI. PRÁVNÍ ODKAZY

¹ [Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací \(2014/C 198/01\)](#).

² Čl. 2.1, bod 17 Rámce:

„Organizace pro výzkum a šíření znalostí (dále jen „výzkumné organizace“) a výzkumné infrastruktury jsou příjemci státní podpory, pokud jejich veřejné financování splňuje všechny podmínky čl. 107 odst. 1 Smlouvy. Podle sdělení o pojmu státní podpory a v souladu s judikaturou Soudního dvora musí příjemce splňovat podmínky pro to, aby mohl být považován za podnik, což však nezávisí na jeho právním postavení, tj. zda byl zřízen podle veřejného, nebo soukromého práva, ani na jeho ekonomické povaze, tj. zda usiluje o zisk, či nikoliv. Rozhodujícím faktorem pro uznání příjemce jako podniku je spíše to, zda vykonává hospodářskou činnost spočívající v nabízení výrobků nebo služeb na daném trhu ⁽³⁾.“

⁽³⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. června 1987 ve věci *Komise v. Itálie*, C-118/85, Recueil 1987, s. 2599, bod 7; rozsudek Soudního dvora ze dne 18. června 1998 ve věci *Komise v. Itálie*, C-35/96, Recueil 1998, s. I-3851, bod 36; rozsudek Soudního dvora ze dne 19. února 2002 ve věci *Wouters*, C-309/99, Recueil 2002, s. I-1577, bod 46.“

³ Čl. 2.1.1 bod 19 Rámce:

„Komise má za to, že nehospodářské povahy jsou obecně tyto činnosti:

a) primární činnosti výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur, zejména:

- vzdělávání s cílem zvýšit počty a zlepšit kvalifikaci lidských zdrojů. V souladu s judikaturou ⁽¹⁾ a rozhodovací praxí Komise ⁽²⁾ a podle sdělení o pojmu státní podpory a sdělení o službách obecného hospodářského zájmu ⁽³⁾ se za nehospodářskou činnost považuje veřejné vzdělávání organizované v rámci státního vzdělávacího systému, jež je z velké části nebo zcela financováno ze státních prostředků a je státem kontrolováno ⁽⁴⁾,
- nezávislý VaV s cílem získat nové poznatky a lépe pochopit dané téma, včetně kooperativního VaV, pokud je spolupráce, do níž je výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura zapojena, účinná ⁽⁵⁾,
- veřejné šíření výsledků výzkumu na nevylučném a nediskriminačním základě, například prostřednictvím výuky, databází s otevřeným přístupem, veřejně přístupných publikací či otevřeného softwaru;

b) činnosti v rámci transferu znalostí, pokud jsou prováděny buď výzkumnou organizací nebo výzkumnou infrastrukturou (včetně jejich oddělení či poboček), nebo společně s dalšími takovými subjekty či jejich jménem a pokud se veškerý zisk z těchto činností znovu investuje do primárních činností výzkumné organizace nebo výzkumné infrastruktury. Nehospodářská povaha těchto činností zůstává zachována i v případě svěřeni dodávek odpovídajících služeb třetím stranám prostřednictvím otevřeného zadávacího řízení.

⁽¹⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. září 1988 ve věci *Humbel a Edel*, C-263/86, Recueil 1988, s. I-5365, body 9–10 a 15–18; rozsudek Soudního dvora ze dne 7. prosince 1993 ve věci *Wirth*, C-109/92, Recueil 1993, s. I-06447, bod 15.

⁽²⁾ Viz např. věci NN 54/2006, *Vysoká škola logistiky v Přerově*, a N 343/2008, *Jednotlivá podpora pro Vysokou školu ve městě Nyíregyháza určená na rozvoj centra znalostí regionu Partium*.

⁽³⁾ Viz body 26–29 sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (Úř. věst. C 8, 11.1.2012, s. 4).

⁽⁴⁾ Vzdělávání pracovníků ve smyslu pravidel státní podpory pro podporu na vzdělávání nelze považovat za nehospodářskou primární činnost výzkumných organizací.“

⁽⁵⁾ Poskytování služeb v oblasti VaV a VaV prováděný jménem podniků se nepovažují za nezávislý VaV.“

⁴ V případě, že na danou činnost ve výzkumu a vývoji nebyla byt jen z části poskytnuta podpora z veřejných zdrojů (tj. byla financována plně z neveřejných zdrojů), lze za podmínek stanovených § 34 až § 34e zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit na vynaložené výdaje odpočet od základu daně z příjmů. Jde o tzv. nepřímou podporu výzkumu a vývoje, pro kterou z hlediska hospodářské soutěže ale platí stejná pravidla jako pro přímou podporu z veřejných zdrojů. Při uplatnění odpočtu je tedy při posuzování a vykazování NHČ a HČ VO situace stejná, jako např. u podílového financování projektů z veřejných a neveřejných zdrojů.

⁵ Čl. 2.1 bod 17 Rámce:

„17. Organizace pro výzkum a šíření znalostí (dále jen „výzkumné organizace“) a výzkumné infrastruktury jsou příjemci státní podpory, pokud jejich veřejné financování splňuje všechny podmínky čl. 107 odst. 1 Smlouvy. Podle sdělení o pojmu státní podpory a v souladu s judikaturou Soudního dvora musí příjemce splňovat podmínky pro to, aby mohl být považován za podnik, což však nezávisí na jeho právním postavení, tj. zda byl zřízen podle veřejného, nebo soukromého práva, ani na jeho ekonomické povaze, tj. zda usiluje o zisk, či nikoliv. Rozhodujícím faktorem pro uznání příjemce jako podniku je spíše to, zda vykonává hospodářskou činnost spočívající v nabízení výrobků nebo služeb na daném trhu ⁽³⁾.“

⁽³⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. června 1987 ve věci *Komise v. Itálie*, C-118/85, Recueil 1987, s. 2599, bod 7; rozsudek Soudního dvora ze dne 18. června 1998 ve věci *Komise v. Itálie*, C-35/96, Recueil 1998, s. I-

3851, bod 36; rozsudek Soudního dvora ze dne 19. února 2002 ve věci *Wouters*, C-309/99, *Recueil* 2002, s. I-1577, bod 46.“

⁶ Čl. 2.1.1, bod 20 Rámce:

„Je-li výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura využívána pro hospodářské i nehospodářské činnosti, vztahují se na veřejné financování pravidla státní podpory pouze tehdy, pokud toto financování pokrývá náklady spojené s hospodářskými činnostmi ⁽⁶⁾. Je-li výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura využívána téměř výhradně pro nehospodářskou činnost, může její financování zcela spadat mimo působnost pravidel státní podpory za předpokladu, že její hospodářské využití je čistě vedlejší, tj. jedná se o činnost, která přímo souvisí s provozem výzkumné organizace nebo výzkumné infrastruktury a je pro její provoz nezbytná či je neoddělitelně spojena s jejím hlavním nehospodářským využitím a je omezena co do rozsahu. Pro účely tohoto rámce bude podle Komise tato podmínka splněna v případě, že pro hospodářské činnosti budou využívány naprosto stejné vstupy (např. materiál, zařízení, pracovní síla a fixní kapitál) jako u nehospodářských činností a kapacita přidělená každý rok na tyto hospodářské činnosti nepřesáhne 20 % celkové roční kapacity daného subjektu.“

⁷ Čl. 2.1.1 bod 18 Rámce:

„Pokud tentýž subjekt provádí činnosti jak hospodářské, tak nehospodářské povahy, pak se nebude na veřejné financování nehospodářských činností vztahovat čl. 107 odst. 1 Smlouvy, lze-li v zájmu účinného zabránění křížovému subvencování hospodářských činností jasně oddělit oba uvedené druhy činností, jakož i příslušné náklady, financování a příjmy. Dokladem o náležitém rozdělení nákladů, financování a příjmů mohou být roční finanční výkazy příslušného subjektu.“

⁸ Čl. 2 bod 83 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER), čl. 1.3, bod 15 písm. ee) Rámce:

„**organizací pro výzkum a šíření znalostí**“ nebo „**výzkumnou organizací**“ se rozumí subjekt (např. univerzita nebo výzkumný ústav, agentura pro transfer technologií, zprostředkovatel v oblasti inovací, fyzický nebo virtuální spolupracující subjekt zaměřený na výzkum), bez ohledu na jeho právní postavení (zřízený podle veřejného, nebo soukromého práva) nebo způsob financování, jehož hlavním cílem je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí. Pokud tento subjekt rovněž vykonává hospodářské činnosti, je třeba pro financování, náklady a příjmy těchto hospodářských činností vést oddělené účetnictví. Podniky, jež mohou uplatňovat rozhodující vliv na takovýto subjekt, např. jako podílníci nebo členové, nesmí mít přednostní přístup k výsledkům, jichž dosáhl;“

⁹ [Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie \(2016/C 262/01\)](#).

¹⁰ Čl. 2 bod 84 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER), čl. 1.3, bod 15 písm. m) Rámce:

„**základním výzkumem**“ se rozumí experimentální nebo teoretická práce vykonávaná především za účelem získání nových poznatků o základních principech jevů a pozorovatelných skutečnostech, která není zaměřena na přímé komerční uplatnění nebo využití.“

¹¹ Čl. 2 bod 85 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER), čl. 1.3, bod 15 písm. q) Rámce:

„**průmyslovým výzkumem**“ se rozumí plánovitý výzkum nebo kritické šetření zaměřené na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových výrobků, postupů nebo služeb nebo k podstatnému zdokonalení stávajících výrobků, postupů nebo služeb. Zahrnuje vytváření dílčích částí složitých systémů a může zahrnovat výrobu prototypů v laboratorním prostředí nebo v prostředí se simulovaným rozhraním se stávajícími systémy a rovněž výrobu pilotních linek, je-li to nezbytné pro průmyslový výzkum, a zejména pro obecné ověřování technologie.“

¹² Čl. 2 bod 85 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER), čl. 1.3, bod 15 písm. j) Rámce:

„**experimentálním vývojem**“ se rozumí získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností za účelem vývoje nových nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Může se jednat například o činnosti zaměřené na vymezení koncepce, plánování a dokumentaci nových výrobků, postupů nebo služeb.“

¹³ § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 130/2002 Sb.:

„**aplikovaným výzkumem** teoretická a experimentální práce zaměřená na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb; průmyslový výzkum³⁸⁾, experimentální vývoj³⁹⁾ (dále jen „vývoj“) nebo jejich kombinace jsou součástí aplikovaného výzkumu.“

Čl. 1.3, bod 15 písm. c) Rámce:

„**aplikovaným výzkumem**“ se rozumí průmyslový výzkum, experimentální vývoj nebo jejich kombinace;“

¹⁴ Čl. 4.5.1.1 bod 75 Rámce:

„Při zařazování různých činností do příslušných kategorií se bude Komise řídit svými vlastními postupy, jakož i konkrétními příklady a vysvětlivkami uvedenými v manuálu Frascati (OECD).“

¹⁵ Čl. 1.3, bod 15 písm. j) Rámce:

„**obvyklými tržními podmínkami**“ se rozumí, že se podmínky transakce mezi smluvními stranami neliší od podmínek, jež by byly sjednány mezi nezávislými podniky, a že nezahrnují prvek tajné dohody. Má se za to, že

---

zásada týkající se obvyklých tržních podmínek (arm's length principle) je splněna v případě transakce, již předcházelo otevřené, transparentní a nediskriminační řízení,“

¹⁶ Čl. 2.2.2 bod 29 Rámce:

„29. Pro účely bodu 28 písm. d) bude mít Komise za to, že obdržená náhrada odpovídá tržní ceně, pokud dotčeným výzkumným organizacím nebo výzkumným infrastrukturám umožňuje požívat všech hospodářských výhod spojených s těmito právy, za předpokladu, že je splněna jedna z následujících podmínek:

- a) výše náhrady byla stanovena na základě prodeje v rámci otevřeného, transparentního a nediskriminačního soutěžního řízení, nebo*
- b) nezávislý odborný odhad potvrdí, že výše náhrady je rovna tržní ceně nebo vyšší, nebo*
- c) výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura může jakožto prodávající prokázat, že náhradu fakticky sjednala za obvyklých tržních podmínek tak, aby při uzavření smlouvy dosáhla maximálního hospodářského prospěchu, s přihlédnutím ke svým statutárním cílům, nebo*
- d) spolupracující podnik má na základě dohody o spolupráci právo prvního odmítnutí k právům duševního vlastnictví vzniklým z činnosti spolupracujících výzkumných organizací nebo výzkumných infrastruktur a tyto subjekty mají reciproční právo vyžádat si ekonomicky výhodnější nabídky od třetích stran, tak aby byl spolu pracující podnik nucen svou nabídku náležitým způsobem upravit.“*

¹⁷ Čl. 2.1.2, bod 21 Rámce:

„Aniž by byl dotčen bod 20, v případě, že jsou výzkumné organizace nebo výzkumné infrastruktury využívány k vykonávání hospodářských činností, jako je pronájem vybavení či laboratoří podnikům, poskytování služeb podnikům nebo provádění smluvního výzkumu, bude se veřejné financování těchto hospodářských činností zpravidla považovat za státní podporu.“

¹⁸ Čl. 2, bod 90 Komise (EU) č. 651/2014 (GBER); čl. 1.3, bodu 15 písm. h) Rámce:

„účinnou spoluprací“ se rozumí spolupráce nejméně dvou nezávislých stran za účelem výměny znalostí či technologií nebo k dosažení společného cíle na základě dělby práce, kde příslušné strany společně stanoví rozsah projektu spolupráce, přispívají k jeho realizaci a sdílejí jeho rizika a výsledky. Náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran a tím zbavit ostatní strany jejich finančních rizik. Za formy spolupráce nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování výzkumných služeb;“

¹⁹ Čl. 2.2.2, bod 27 Rámce:

„Má se za to, že projekt je realizován prostřednictvím účinné spolupráce, pokud alespoň dvě nezávislé strany sledují společný cíl na základě dělby práce, společně stanoví rozsah projektu, podílejí se na jeho koncipování, přispívají k jeho provádění a sdílejí finanční, technologická, vědecká a jiná rizika projektu, jakož i jeho výsledky. Náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran a tím zbavit ostatní strany jejich finančních rizik. Podmínky projektu spolupráce, zejména co se týče příspěvků na jeho náklady, sdílení rizik a výsledků, šíření výsledků, přístupu k právům duševního vlastnictví a pravidel pro přidělení těchto práv, je třeba stanovit před zahájením projektu (3). Za formy spolupráce nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování výzkumných služeb.“

²⁰ Čl. 2.2.1, bod 25 Rámce:

„Pokud je výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura využívána k provádění smluvního výzkumu nebo poskytování výzkumné služby určitému podniku, který obvykle stanoví podmínky smlouvy, vlastní výsledky výzkumných činností a nese riziko neúspěchu, nebude na tento podnik v případě, že výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura obdrží za své služby přiměřenou odměnu, zpravidla převedena žádná státní podpora. Jedná se zejména o situace, kdy je splněna jedna z následujících podmínek:

- a) výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura poskytuje danou výzkumnou službu nebo provádí smluvní výzkum za tržní cenu (2), nebo*
- b) nelze-li určit tržní cenu, výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura poskytuje danou výzkumnou službu nebo provádí smluvní výzkum za cenu, která:*
  - odráží plné náklady služby a obecně zahrnuje marži stanovenou podle marží, jež obvykle uplatňují podniky působící v odvětví dotčené služby, nebo*
  - je výsledkem jednání za obvyklých tržních podmínek, pokud výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura coby dodavatel služby v jednání usiluje o to, aby při uzavření smlouvy dosáhla maximálního hospodářského prospěchu, a pokryje alespoň své mezní náklady.“*

⁽²⁾ *Pokud výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura poskytuje konkrétní výzkumnou službu či provádí smluvní výzkum jménem daného podniku poprvé, na zkušební bázi a po jasně vymezenou dobu, Komise bude účtovanou cenu obvykle považovat za cenu tržní, jestliže jsou výzkumná služba či smluvní výzkum jedinečné a lze prokázat, že pro ně neexistuje trh.“*

²¹ Čl. 1.3, bodu 15 písm. v) Rámce

„transferem znalostí“ se rozumí proces, jehož cílem je získávání, shromažďování a sdílení explicitních a implicitních znalostí včetně dovedností a kompetencí v hospodářských i nehospodářských činnostech, jako jsou spolupráce při výzkumu, poradenství, poskytování licencí, zakládání společností typu spin-off, publikace a mobilita výzkumných pracovníků a dalších osob, jež se podílejí na těchto činnostech. Kromě vědeckých

---

a technických poznatků zahrnuje také jiné druhy znalostí, např. znalosti, jež se týkají používání norem a právních předpisů, v nichž jsou tyto normy obsaženy, znalosti podmínek reálného provozního prostředí a způsobů organizačních inovací, jakož i řízení znalostí v souvislosti s určováním, získáváním, zabezpečením, ochranou a využíváním nehmotného majetku;“

²² Viz odpověď EK na dotazy MŠMT k aplikaci Rámce z prosince 2017:

Q: 1) Can research for undertakings (contractual research) conducted by a research organisation / research infrastructure be considered a part of the knowledge transfer process and therefore non-economic activity?

A: Point 21 of the RDI Framework provides a non-exhaustive list of economic activities among which "supplying services to undertakings or performing contract research". By nature these activities are considered economic. In a contract research situation, the research organisation/infrastructure is active on the market as a service provider, performing a typical economic activity. The service taker becomes in application of the research contract owner of all knowledge provided and is thus not available for re-investment into the primary activity of the research organisation/infrastructure.

The knowledge transfer activity meant by the relevant provisions of the Framework has to be understood to be defined narrowly, in the definition given by the Notion of Aid notice, excluding in particular (1) contractually agreed transfers of knowledge that constitute the very object of the contractually agreed service, and (2) costs incurred both upstream and downstream of the "knowledge transfer activity".

Q: 4) Can the consultancy, advisory and expert services provided by the research organisation be considered a part of the knowledge transfer process and thus non-economic activity?

A: Yes, insofar as these consultancy, advisory and expert services refer to the organisation of the knowledge transfer process stricto sensu within the research infrastructure/organisation, and only if they are performed in the framework of the activities described in point 19a) of the RDI Framework, and if their profits are reinvested into the primary activity of the research organisation/infrastructure.

²³ Viz odpověď EK ze září 2014 k „Basic set of questions of the Czech Republic for the area of RDI“ týkající se vzdělávání pracovníků výzkumných organizací:

Q: Could we assess education of employees of research organizations as an activity that does not constitute state aid? (Question No. 16)

A: Public funding of the education of employees of research organizations does not constitute state aid if such education is not an economic activity, in particular if it is organized within the national education system (see also question 8 above) or if such education is limited to the acquisition of those knowledge and skills that are required for carrying out the non-economic activities of the relevant research organizations. Otherwise, such public funding may constitute state aid for training activities and would need to comply with the relevant rules (see Article 31 of the GBER).

²⁴ Čl. 1.3, bod 15 písm. ff) Rámce:

„výzkumnou infrastrukturou“ se rozumí zařízení, zdroje a související služby, které vědecká obec využívá k provádění výzkumu v příslušných oborech, zahrnující vědecké vybavení a výzkumný materiál, zdroje založené na znalostech, např. sbírky, archivy a strukturované vědecké informace, infrastruktury informačních a komunikačních technologií, např. sítě GRID, počítačové a programové vybavení, komunikační prostředky, jakož i veškeré další prvky jedinečné povahy, které jsou nezbytné k provádění výzkumu. Tyto infrastruktury se mohou nacházet na jednom místě nebo mohou být „rozmístěny“ v rámci sítě (organizovaná síť zdrojů) ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Viz čl. 2 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 723/2009 ze dne 25. června 2009 o právním rámci Společenství pro konsorcium evropské výzkumné infrastruktury (ERIC) (Úř. věst. L 206, 8.8.2009, s. 1).

²⁵ Viz odpověď EK na dotazy MŠMT k aplikaci Rámce z prosince 2017:

Q: 6a) Is it possible to consider providing access or renting of a research infrastructure to other research organisations for the purposes of their independent research as non-economic activity?

A: To the extent the research infrastructure is rented out (i.e. access against consideration) this is definitely an economic activity, regardless of who the owner or the user of the infrastructure are. If the owner is a public body and the access is granted for free to someone who carries out independent research within the meaning of point 19(a) of RDI Framework, then there would be no State aid.

Q: 6b) Is the non-economic nature of providing access to a research infrastructure for other research organisations maintained even with partial reimbursement of costs (e.g. material and personnel costs)?

A: Yes, provided the transaction takes does not take place on the market, as clarified above.